

SHOULD I STAY OR SHOULD I GO

En kvalitativ undersøgelse af udenlandske læger og deres
integrationsproces i det danske samfund

Af Andreas Tos Lindgaard

Vejleder: Morten Kyed

10. Semester Speciale i Sociologi

Anslag: 127.543

Studie nr. 20136947

Indholdsfortegnelse

Synopsis	2
Lægemangel.....	4
Problemformulering	6
Beskrivelse af regionshospitalet	7
Udvælgelse af respondenter	7
Præsentation af Interviewpersoner.....	11
Renato	11
Marie	12
Erika.....	12
Elena	13
Julie	14
Anna	14
Ekspert interview med Rikke	15
Interviewguide	16
Eksisterende forskning af feltet	18
Genudvandring	21
Pålidelighed.....	25
Tilvalgt stedstilknytning	26
Socialtilknytning.....	36
Hofstede	39
Individualisme/kollektivism	41
Kultureldistance	46
Magtdistance	48
Konklusion	51
Bibliografi.....	52

Synopsis

Urbanisering er en proces som påvirker mange aspekter af det danske samfund, og hospitalsvæsenet er ingen undtagelse. Regionshospitalerne står overfor en udfordring, de mangler læger, særligt speciallæger som flytter til de større hospitaler i byerne, for at komme problemet til livs hyre de læger fra udlandet af, disse læger danner udgangspunktet for mit speciale.

Udenlandske speciallæger ansat på et Regionshospital, samt en ekspert på området er interviewet, men henblik på at opnå forståelse for lægernes oplevede tilflytning samt deres integrationsproces. Lægerne kom til Danmark med planer om at blive i landet, hvis ikke permanent, så i en længere årrække og mange af dem kom grundet en agtelse af det danske samfund, bedre arbejdsforhold og af et ønske om at prøve noget nyt.

Fælles for de interviewede læger var, at de stod overfor mange af de samme udfordringer da de først kom til Danmark, disse bestod af sprogligeudfordringer, arbejdsløshed af partner samt dannelse af en social omgangskreds, den sidstnævnte er et centralt element i dette speciale, som udgør en forudsætning, for at lægerne kan skabe en stedstilknytning til deres nye omgivelser. Lægernes holdning til deres nye hjem, til danskerne og til det danske samfund, er en holdning konstrueret på baggrund af oplevelser og indtryk fra deres tidligere omgivelser, henholdsvis deres oprindelsesland og den er derfor dannet på baggrund af kulturen og samfundet de kom fra. Derfor var respondenternes holdning til det danske samfund, forholdsvis forskelligartet da undersøgelsesgruppen kom fra seks forskellige europæiske lande og var kulturelt heterogent. På trods af at lægerne stod overfor mange af de samme udfordringer, var måden hvorpå de håndterede og anskuede dem vidt forskellig. For at forstå lægernes kulturelle variation kræver det en teoretisk forståelse af kultur og hvordan den kan variere på tværs af lande, de seks kulturdimensioner af Hofstede et al. (2010) er herved anvendt, og den danner en teoretiske forståelse for hvordan at kultur kan påvirke lægernes integration.

Kultur var ofte omdrejningspunktet i interviewene, og kulturelle forskelle var også en af grundene til at nogle af lægerne, havde udfordringer ved at danne fællesskab med danskerne. Nogle af respondenterne nævnte at deres danske kollegaer var høflige men overfladiske, familien havde en stor betydning for dem, men det kollegiale forhold kom i andet rang, og der ses derfor en høj grad af individualisme som præger kulturen. Denne tendens kan være en udfordring for nogen af de

nyankommne læger, som nævnte at de fra deres hjemland af, var vant til at man tog bedre hånd om nye på en arbejdsplads. En del af lægerne havde udelukkende udenlandske venner og følte sig ikke velkomme i det danske samfund, hvilke dannede det ringe forudsætninger for deres integration og for at lære dansk.

De læger som havde haft succes med at danne relationer med danskerne, nævnte at de aktivt havde været kontaktsøgende, fremfor at forvente at de selv blev opsøgt, de fortæller også at efter de skabte deres første relationer med danskerne, udviklede de sig til positive og nære venskaber. Det tyder således på at nogen personer, og nogen kulturer havde bedre forudsætninger for at danne et netværk med danskerne fremfor andre, og det krævede at de aktivt opsøgte de sociale relationer fremfor at forvente at de skaber sig selv.

Kulturelle forskelle mellem lægernes oprindelsesland og Danmark har også haft et positivt indtryk på nogen af lægerne, og det medførte at de følte sig mere hjemme i det danske samfund, end de gjorde i landet de kom fra. Danskere blev af nogen, anset som værende mere afslappede, mere tolerante over for usikkerheder og mindre præstationsorienteret end de var vant til. Det danske samfund blev også anset som værende retfærdigt og med en flad hierarkisk struktur og med et lige magtforhold mellem lægen og patienten, en læge nævnte at " først kommer patienten, derefter lægen og så hospitalet". Mange af lægerne følte nemlig at patienterne havde større tillid til dem, og viste en større respekt for deres diagnose. På trods af at en del af respondenterne følte et højt niveau af stress i den første periode de var i Danmark, nævnte mange at de generelt følte sig mindre stressede end de gjorde i deres oprindelsesland.

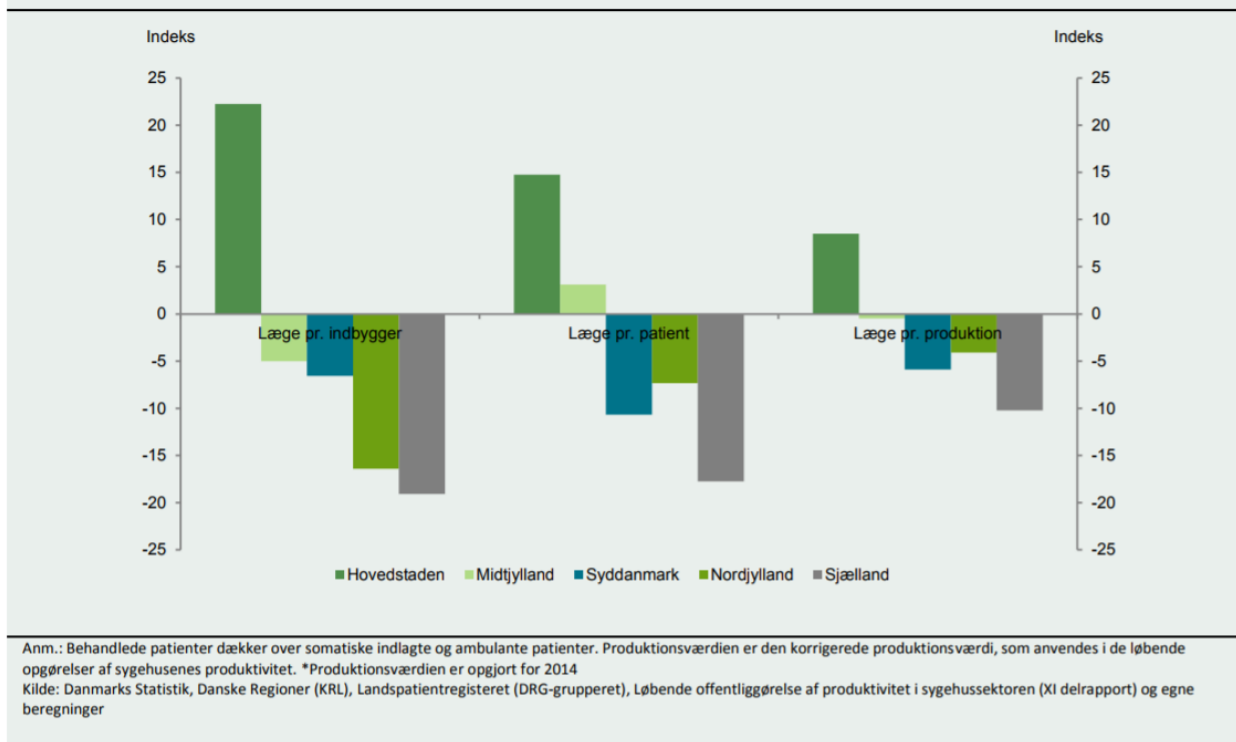
Disse faktorer har også haft en tiltrækkende kraft, og nogen af lægerne valgte at komme til landet grundet et positivt omdømme af Danmark, de anså det for at være et retfærdigt og trygt land med gode arbejdsforhold. Om lægerne syntes at dette omdømme var sandt, efter de først var kommet til landet, er igen altafhængigt af den enkelte læge, nogen følte det passede, mens andre følte det ikke gjorde. Det tyder på at lægernes kulturelle ophav påvirkede deres holdning til det danske samfund, der er dog ikke nok empirisk data i dette speciale til at finde frem til generelle tendenser blandt lægerne.

Lægemangel

Danmarks yderområder har over den seneste årrække gennemgået et såkaldt brain-drain, højtuddannede danskere er i en stigende grad underrepræsenteret i de mere tyndtbefolkede områder af Danmark, og det generelle uddannelsesniveau er derfor faldende (Danmark i forandring - Udvikling i lokal balance, Pixi, 2014, s. 7). Danskere der vælger at få en videregående uddannelse, er i mange tilfælde nødt til at flytte eller pendle til de større byer, og mange af dem forbliver bosiddende i byen, når de er færdige med deres uddannelse. Det er i gennemsnittet kun en ud af syv danskere, der vælger at flytte tilbage til deres oprindelseskommune efter et afsluttet uddannelsesforløb (Danmark i forandring : udvikling i lokal balance , 2014, s. 60). Denne udvikling medfører at udkantsområderne gradvist bliver "drænet" for højtuddannet arbejdskraft, og de danskere som bliver tilbage, er enten ældre eller helt unge, og med et gennemsnitligt lavt uddannelsesniveau og med en ringe økonomi (Danmark i forandring : udvikling i lokal balance , 2014, s. 24). Denne udvikling kan have fatale følger for de tyndtbefolkede områder, bogstavelig talt, læger er et af de erhverv som er særlig ulige fordelt geografisk, og på trods af at det samlede antal af læger er steget i Danmark, så er antallet faldet, i de hospitaler som er placeret i yderområderne (Lægedækning i Hele Danmark, 2017, s. 4). Samtidig er det overvejende de ældre læger som er bosat i yderkommunerne, 41% af de praktiserende læger i udkantskommunerne er over 60 år, hvilket er 7% flere end på landsplan, disse områder har samtidig sværest ved at tiltrække nyuddannede læger, og det kan derfor være et problem i fremtiden, når de ældre læger pensioneres (Munkøe, Feilberg, & Nødgaard, 2017, s. 2).

Figur 5.2

Relativ forskel mellem regionernes og det landsgennemsnitlige niveau for speciallæger pr. indbygger, pr. patient og pr. produceret enhed*, 2015.

1 (Lægedækning i Hele Danmark, 2017, s. 71)

Der kan ses i ovenstående graf, at regioner med en lav befolkningstæthed, såsom region Nordjylland og region Sjælland, er de regioner med den største mangel af speciallæger tilsvarende antallet af indbyggere. I 2015 var der i regionhovedstaden 1,5 speciallæger pr. 1000 indbygger, mens der i Region Nordjylland og Region Sjælland var omkring 1,0 speciallæge pr. 1000 indbygger (Lægedækning i Hele Danmark, 2017, s. 68). Lægemanglen er også særlig problematisk, i de områder hvor det socioøkonomiske og uddannelsesmæssige niveau er relativt lavt, og der kan således konstateres en geografisk, social og socioøkonomisk ulighed i danskernes tilgang til de lægelige ressourcer (Lægedækning i Hele Danmark, 2017, s. 4).

Denne mangel på højt specialiserede læger koster hospitaler millioner af kroner i vikar udgifter, og ekstra transportudgifter til patienter som skal fragtes til andre dele af landet (Limfjord Update, 2017). Hospitaler er til en stigende grad begyndt at rekruttere læger fra udlandet af for derved at komme problemet til livs. Gennemsnitligt har alle danske regioner oplevet en væsentlig stigning i antallet af udenlandsk uddannet speciallæger, hvoraf at der var knap 1522 udenlandske

speciallæger i 2007, er dette tal steget til 1971 læger i 2014 (Lægedækning i Hele Danmark, 2017, s. 74). I nedenstående tabel ses antallet af udenlandsk uddannet speciallæger i henholdsvis de fem danske regioner, bemærk at 23,3 pct. af udenlandske speciallæger i region Nordjylland er uddannet i udlandet, og region Nordjylland ligger derfor 10 pct. over det landsdækkende gennemsnit af udenlandske speciallæger.

Tabel 5.5				
Udenlandsk uddannede læger beskæftiget i regionerne				
	2007	2014	Vækst (pct.)	Udenlandsk udd. speciallæger (pct.)
Nordjylland	232	301	29,7	23,3
Midtjylland	268	349	30,2	11,0
Syddanmark	373	481	29,0	15,7
Hovedstaden	479	557	16,3	10,1
Sjælland	170	270	58,8	14,9
I alt	1.522	1.971	29,5	13,2

Anm.: Opgørelsen er baseret på bevægelsesregisteret jf. boks 3.1, og antal beskæftigede læger er opgjort i antal hoveder.

Kilde: Bevægelsesregisteret og egne beregninger.

2 (Lægedækning i Hele Danmark, 2017, s. 74)

For hospitaler som rekrutterer udenlandske læger er det ofte en dyr affære, og investeringen kan risikeres at gå spildt, hvis at lægen flytte fra hospitalet igen. En god integrationen er således en vigtig målsætning, da det minimere risikoen for at lægen flytter fra lokalområdet og investeringen således går tabt.

Problemformulering

Formålet med dette speciale er at undersøge speciallæger, som er født og opvokset i udlandet, og som har flyttet til Danmark for at arbejde på et dansk regionshospital. Seks udenlandske læger, samt en ekspert på området er interviewet, med henblik på at undersøge lægernes møde med det danske samfund, deres oplevelse af at arbejde og indgå som kollegaer i på regionshospitalet, samt deres integrationsproces. Yderligere undersøges interne såvel som eksterne faktorer, som påvirker denne integrationsproces. Problemformulering til dette speciale er således:

Hvordan oplever de udenlandske læger mødet med et dansk Regionshospital og det danske samfund, og hvilke forhold medvirker til deres integration og fastholdelse?

Beskrivelse af regionshospitalet

Regionshospitalet, hvor respondenterne som udgør empirien af dette speciale, er ansat, består af flere matrikler placeret forskellige steder i regionen, den største matrikel som indeholder hovedkontoret, ligger i en mellemstor dansk by, alle respondenterne er ansat på denne matrikel. Området som at hospitalet dækker er tyndtbefolket, med få mellemstore byer. Hospitalet har over en længere periode haft rekrutteringsvanskeligheder af deres lægestab særligt af specialisterne som udgør speciallæger og overlæger, og som følge har hospitalet måtte rekruttere udenlandske læger. Begrebet "udenlandsk læge" har i dette speciale ingen klar definition, der er ikke nogen retningslinjer for hvad det vil sige at være udenlandsk læge, og der kan argumenteres for at, Maria, en af respondenterne, ikke er udenlandsk læge. Hun kommer oprindeligt fra Tyskland af og kom til Danmark for 11 år siden og, som der også ville argumenteres for i de øvrige afsnit, er hun vel interageret i det danske samfund. Derfor kan det være problematisk at lave et eksakt estimat for de udenlandske læger ansat på regionshospitalet. Der estimeres dog at, af hospitalets 166 speciallæger og overlæger, kommer 60 af disse fra udlandet af. $\frac{1}{3}$ af de udenlandske læger er speciallæger og $\frac{2}{3}$ af dem er overlæger. Dem der har været ansat på hospitalet i længst tid, har været på hospitalet i 20 år, mens de nyeste tilkomne er ankommet indenfor det seneste halve år. Lægerne kommer i langt overvejende grad fra EU lande og kommer fra Letland, Bulgarien, Grækenland, Polen, Ungarn, Italien, Rumænien, Kroatien, Spanien, Litauen, Tjekkiet, Portugal, Rusland, Sverige, Tyskland, Kina, Indien, Island, Estland, Norge. Lægerne er hovedsageligt bosat tæt på den matrikel hvor de har tjenestested eller i de omkringliggende landsbyer. Lægerne er typisk i midt 40'erne når de bliver rekrutteret, og de fleste af dem kommer med en partner og mange kommer også med børn. Hospitalet hvorfra respondenterne er ansat er anonymiseret, for at sikre at respondenternes anonymitet, og ville i dette speciale blot blive refereret til som "regionshospitalet".

Udvælgelse af respondenter

Såfremt det var muligt, blev respondenterne udvalgt med henblik på at danne en relativ heterogen undersøgelsesgruppe, derved skal det forstås at de blev valgt, så der var ca. lige mange mænd og

kvinder, at de var uddannet i forskellige lægefaglige specialer, at de kom fra forskellige lande i forskellige områder af Europa og at der var nogen som lige var kommet til Danmark, nogen som havde været i landet i et par år og nogen som havde været i landet i en længere årrække. Som det argumenteres for i senere afsnit, så er dette forskningsfelt relativt uudforsket og der anvendes en relativ induktiv tilgang til at undersøge feltet med. Derfor er der valgt en så heterogen undersøgelsesgruppe så muligt, da der forekommer et ønske om at undersøge feltet ud fra flere vinkler, med informanter som har forskellige baggrunde og synspunkter som kan danne en uddybende forståelse af feltet.

Empirien af dette speciale blev udgjort af seks interviews med udenlandske læger og et interview med en ekspert på området. De ønskede kriterier af undersøgelsesgruppen blev overholdt såfremt det var muligt, lægerne kom fra Italien, Tyskland, Litauen, Rumænien og Grækenland, og på nær to af lægerne som kom fra Tyskland, så kom de andre, alle fra forskellige lande. En ligelig kønslige fordeling af respondenterne var mere problematisk, der var flere af de kvindelige læger end de mandlige læger som ville deltage i interviewene, og undersøgelsesgruppen bestod derfor af en mandlig læge og fem kvindelige læger. På nær de to tyske læger som begge er pædiatere (læger specialiseret i børnesygdomme), så kom alle de andre læger alle fra forskellige specialer, og det kan ses i afsnittet "præsentation af interviewpersoner" hvilke lægefaglige specialer de hver især er uddannet i. Undersøgelsesgruppens opholdstid i Danmark er meget fordelt, hvilke var et vigtigt kriterie, respondenterne har henholdsvis været i Danmark i fire måneder, syv måneder, et år, to år, to år og fire måneder og elve år. Det forventes at respondenternes holdning og meninger til det danske samfund ændres, og udvikles i løbet af deres opholdstid, integration er en proces som tager tid og det er derfor vigtigt at der interviewes læger som er på forskellige etaper i denne proces.

Nytilkomne læger blev interviewet med henblik på at undersøge hvilke forventninger lægerne havde til Danmark, til hospitalet og til lokalområdet, samt hvordan at disse forventning blev indfriet efter de kom dertil. Lægernes flyttemotiv blev også undersøgt, og det forventes at flyttemotivet og lægernes forventninger til processen hang uløseligt sammen, dvs. at der forelå en hypotese om at lægernes flyttevalg, var begrundet i de forventninger de havde til Danmark, hospitalet og lokalsamfundet inden de flyttede dertil. Lægernes forventninger til processen og til lokalområdet, kan give et indblik i nogen af de bagvedliggende årsager, der lå til grunde for deres valg i at flytte til Danmark. Alfred Schutz (Schutz, 2005) beskriver i det social-psykologiske essay "den fremmede",

omkring oplevelsen af at skulle accepteres af en ny gruppe som en fremmed. Alfred Schutz udspecificere med vilje ikke konteksten af hændelsen, da det skal forstås i en mere generel sammenhæng, men han er tydeligvis inspireret af hans egen oplevelse som politiskflygtning i USA (Schutz, 2005, s. 10). De udenlandske læger som interviewes i dette speciale, var hverken udsatte eller flygtet fra deres hjemland, de delte dog oplevelsen af at være fremmede - nytilkomne i et nyt land og i en ny gruppe. Schutz beskriver at den fremmedes kendetegnes, ved at besidde normer og værdier erhvervet fra den fremmedes tidligere gruppe. Den fremmede ser den nye gruppes handling og symbolik ud fra sit eget perspektiv, og sætter derfor spørgsmål ved den nye gruppes kulturmønstre og handlinger, som at medlemmer af gruppen ofte tager for givet. En form for tænkning-som-sædvanlige præger denne gruppes medlemmer, en viden som forekommer som værende ubestridt, og fungere som en opskrift, der kan inden for en bestemt kontekst skabe et bestemt resultat (Schutz, 2005, s. 188). De nyligt ankomne læger, befinder sig i et nyt land, og deres fortolkningsmodel som var almindelig anerkendte af den gruppe de kom fra, mister dens gyldighed i den nye kontekst de befinder sig i. Den fremmed må derfor omdefinere sine kulturmønstre som hidtil var betragtet som værende ubestridte, samtidig har den fremmede endnu ikke inkorporeret den nye gruppes tænkning-som-sædvanlig, og befinder sig i en form for overgangsfase mellem kulturer (Schutz, 2005, s. 185). Det at skulle accepteres som et nyt medlem af en gruppe bliver i essayet "den fremmede" sat på spidsen og bliver idealtypificeret. Eksempelvis er det ikke sikkert, at alle de nytilkomne lægers kulturmønstre måtte omdefineres, for at være relevante i den nye kontekst som de befandt sig i. Dog beskriver Schutz nogen af de udfordringer som de nytilkomne læger kan have som immigranter og tilflyttere i det danske samfund, i lokalsamfundet og i Regionshospitalet. De nytilkomne læger havde været i Danmark få måneder til et år, og stod med nogen af de samme udfordringer som at Schutz beskriver i "Den fremmede". Det antages at de nytilkomne læger endnu ikke havde inkorporeret en hverdag og et sæt af kulturmønstre, som var tilpasset til den nye kontekst som de befandt sig i, og det var ikke sikkert at de havde udviklet, en tænkning-som-sædvanlig som var tilpasset til en dansk kontekst. Lægerne var i en proces, hvor de var ved at tilpasse deres kulturmønstre, og på grund af dette, forelå der en hypotese om at de var mere beviste, omkring nogen af de forskelle og ligheder der forekom mellem deres og den danske kultur. Det kan argumenteres for at læger som havde været i Danmark i en længere årrække, til en større grad havde inkorporeret nogen af de danske kulturmønstre og

tilpasset deres egne, til den nye kontekst de befandt sig. Deres hverdag og deres kulturmønstre var formentlig også bedre tilpasset til det nye område og til den nye gruppe, og der antages at de til en højere grad vil være tilbøjelige til at tage deres bagvedliggende kulturmønstre for givet, og som værende ubestridelig. Da de nytilkomne læger havde været i Danmark i en relativ kort periode, havde de endnu ikke dannet sig nogen fortolkningsmønstre i den nye kontekst de befandt sig i, og deres fortolkning var derfor baseret på deres oprindelige gruppes fortolkning af den nye gruppe. Som Shutz beskriver så vil den fremmedes billede af den nye gruppe være skabt ud fra vedkommendes tidligere gruppe. Forforståelsen af den nye gruppe vil ifølge Shutz vise sig at være utilstrækkelig, da den ikke er skabt med henblik på skabe en reaktion fra medlemmerne af den nye gruppe, og tjener kun som en praksismodel for fortolkningen af den nye gruppe (Schutz, 2005, s. 190). Shutz beskriver:

Fortolkningsmodellen refererer altså udelukkende til medlemmerne af den fremmede gruppe som genstande for denne fortolkning, men ikke udover den, som genstande for mulige handlinger, der udspringer af resultatet af fortolkningsproceduren, og ikke som subjekter for forventede reaktioner på disse handlinger (Schutz, 2005, s. 190-191).

Før lægerne valgte at flytte til Danmark, havde de en forforståelse af Danmark og danskere baseret på deres omgangskreds forståelse af landet, og hvad de havde hørt fra medierne. Denne forforståelse havde højst sandsynlig været med til motivere dem til at flytte. Forforståelsen var med til at skabe de forventninger de havde til deres tilværelse i Danmark, men forforståelsen står til at blive udskiftet med de levende erfaringer de vil opleve. Lægerne står imidlertid over for en forvandling fra ubekymret tilskuer til vordende medlem af den af det danske samfund, og det er denne proces som forekommer interessant at indfange gennem interviewene af de nyankomne (Schutz, 2005, s. 189).

For at undersøge lægernes oplevede integrationsproces, interviewes læger som havde været på hospitalet i flere år, og hvor at fastholdelsesprocessen mere eller mindre var lykket. Disse læger interviewes med henblik på at undersøge det langvarig forløb som udgjorde deres integration, og undersøges med henblik på at indfange elementer der havde bidraget til deres fastholdelse i lokalområdet. Marie som havde været i Danmark i elleve år, var den eneste af respondenterne som var fuldt integreret i det danske samfund år og interviewet med hende var et tilbageblik på hendes

integrationsproces. Hendes selvfortælling omkring hendes tilflytning og integration var en fortælling hun havde genfortalt mange gange, og hendes holdninger og meninger til den var derfor velovervejet. For de læger som havde været i landet i nogle år, var de i gang med at udvikle deres fortolkningsmønstre og tilpasse dem til det danske samfund, nogen af dem tog endda afstand til den danske kultur eller til kulturen de kom fra, og deres overvejelse omkring det var til en høj grad interessant. Derfor har det været vigtigt at finde respondenter hvis opholdstid er forskellig, da de kan give et perspektiv på integrations processen fra forskellige vinkler, hvilke kan højne forståelsen for denne proces.

Præsentation af Interviewpersoner

Forneden vil interviewpersonerne hver især introduceres i en kort redegørelse, deres holdninger og følelser vil redegøres og diskuteres mere dybdegående i senere afsnit.

Renato

Renato er uddannet læge med speciale i mave-tarm, han kommer fra Italien og havde i længere periode været utilfreds med forholdene på det sygehus han var ansat på. Da det danske regionshospital kontaktede ham og tilbød ham en speciallægestilling, tog han i mod tilbuddet og flyttede til Danmark i oktober 2017 sammen med sin søn. Renato havde været i Danmark i ca. fire måneder da interviewet blev foretaget og på det tidspunkt boede han med sin gravide kone, som tilbragte sin orlov i Danmark, men hun bor og arbejder til dagligt som sygeplejerske i Italien. Parrets plan var at bo sammen i Danmark, og Renatos kone søger derfor et job i landet.

Størstedelen af interviewet var på dansk, og det var kun indimellem at Renato slog over til engelske, hvis der var et ord eller en sætning, som forekom ham yderst vanskelig at sige på dansk. Renato besvarede sjældent hele spørgsmål på engelsk, og forsøgte for så vidt det var muligt at tale dansk under interviewet. Det må anerkendes at han talte dansk forbløffende godt, taget i betragtning af den korte tid han havde været i landet, og især taget i betragtning af emnerne som var relativt komplekse, såsom stedstilknytning og korruption i Italien. Undertegnede fik oplevelsen af at han gjorde sig umage med formulere sig på dansk, og der blev endda nævnt ved begyndelsen af

interviewet, at han frit kunne besvare spørgsmålene på dansk eller på engelsk. Man kan derfor få det indtryk, at det var en meget vigtigt for ham at lære dansk og blive integreret.

Renato gav også udtryk for at han, under den korte tid han har været i Danmark, havde fået en del venner, både danske og udenlandske, som han havde mødt gennem hans hobbyer, som bestod af triatlon og musik, og ved den sprogskole som han gik på, som var en del af den service, som hospitalet gav nytilkomne udenlandske læger. Renato var særlig glad for den danske kultur og det danske system, og sagde flere gange at Danmark var et meget demokratisk land.

Marie

Marie er ledende overlæge i pædiatri, hun er 46 år gammel og gift med en mand som er designer og matematiker, sammen bor de på en gård ved havet. Marie kom til Danmark fra elve år siden og kommer oprindeligt fra Mannheim i Tyskland. Marie og hendes mands drøm om at flytte til Danmark begyndte da de besøgte Maries forældre i deres sommerhus, som lå i en mindre dansk landsby ud til havet, og som var omgivet af landbrug. Da interviewet blev foretaget havde Marie og hendes mand boet i Danmark i ca. 11 år, uden planer om at flytte derfra, Marie talte meget positivt om Danmark og danskere som hun beskriver at være åbne, afslappede og imødekommende, og det danske samfund som værende meget lige og med en lav grad af hierarki. Parret boede i en mindre dansk by, og hun beskriver de lokale som værende venlige og gav dem en god velkomst da de kom til Danmark. Hendes mand er designer og lave og sælger møbler over internettet. Marie nævnte at han er social og udadvendt, og havde i kraft af hans evner ved at arbejde med træ hjulpet de lokale, og parret havde derved skabt nogle tætte sociale relationer.

Erika

Erika kom til Danmark fra Litauen for lidt over et år siden, sammen med hendes mand og deres to børn - en pige på 14 og en dreng på 7. Erika er uddannet speciallæge i pædiatri, og hendes mand er uddannet politibetjent, og havde arbejdet i Litauen i politiet i over tyve år. Da dette interview blev udført var han arbejdsløs, og havde gået uden arbejde siden de kom til Danmark. Erikas interesse for at arbejde i Skandinavien opstod da hun var i et praktikophold i Sverige, som hun beskriver som værende præget af rolige arbejdsforhold, søde menneske og med en god løn.

Erika fortalte flere gange under interviewet, at hun ikke brød sig om Litauen, hun fortalte bl.a. omkring om en "fight for yourself" kultur som prægede befolkning, og som nævnte kunne være en

udfordring, især for hendes datter som hun beskrev som værende en "rolig person". Erika fortalte at hendes datter havde sociale problemer i skolen i Litauen, og var udsat for mobning, hvilket var en af grundene for at familien valgte at flytte til Danmark, da hun synes den danske skolegangen var bedre end den litauenske, og gav børnene større mulighed for at deltage i undervisningen.

Erikas mand oplevede en gradvist stigning i arbejdsbyrden på hans arbejde i Litauen, eftersom at flere af hans kollegaer blev pensioneret eller sagde op, og bemanningen derfor blev reduceret. Efter forgæves at søge arbejde indenfor politiet, i Danmark måtte han søge andre steder, men Erika fortalte at det var svært da der var mange jobs som kræver en uddannelse i Danmark.

Erika nævnte både negative og positive ting ved at bo i Danmark, hun var glad for de mange muligheder de havde i form af en bedre økonomi, men hun syntes også at hun havde meget stress på arbejdet, og hun havde ikke meget tid med familien. Efter ca et par måneder efter at interviewet blev foretaget, flyttede familien og tog til Sverige.

Elena

Elena kom med sin mand til Danmark i december 2015, og havde derfor været i landet i lidt over to år, da interviewet blev foretaget. Elena og hendes mand kommer fra Rumænien, fra hvad hun beskrev som værende en storby. Elena var uddannet speciallæge i patologi (dvs. læren om de anatomiske sygdomsforandringer), og havde i en længere periode haft udfordringer ved at finde et job som lå tæt hvor parret boede i Rumænien, hun måtte derfor flytte 300km væk fra hendes mand men da de skulle giftes besluttede hun sig for at flytte tilbage og fandt sig et arbejde på det lokale universitet. Elena var dog ikke glad for hendes arbejde og hun savnede den kliniske del, som hun havde på det forhenværende job. Dette sammen med en generel utilfredshed for systemet i Rumænien, var årsagen til at parret valgte at flytte til udlandet. De havde ikke planlagt at flytte til Danmark, men Danmark var blot det land hvor der manglede Patologer, og Elena fik hurtigt en stilling på regionshospitalet. Da interviewet blev foretaget, havde manden fået et arbejde, men havde været arbejdsløs i to år inden da.

Da Elena kom til Danmark, fortalte hun, at hun hurtigt blev skuffet, og forklarede at hun fik en dårlig behandling af ledelsen på hendes nye arbejde. Dengang kendte hun ikke til fagforeninger, og var ikke klar over, at hendes behandling var uretfærdig i forhold til danske standarder, men forventede dog mere af Danmark, og var derfor utilfreds.

Elena var overbevist om at hun og hendes mand, en dag ville flytte tilbage til Rumænien, da de ikke følte sig hjemme i Danmark, og manglede en social omgangskreds.

Julie

Julie var opvokset i Bremen i Tyskland. Da hun var ti år, blev hun udsat for en trafikulykke, hvor hun fortalte at hun fik en god behandling af pædiateren (en læge specialiseret i behandling af børn), på det lokale sygehus som hun var behandlet på. Oplevelsen inspirerede hende til selv at blive pædiater, og efter studiet fandt Julie sig et arbejde 180km fra hvor hendes familie boede. Der arbejdede hun i ti år, men da hun oplevede svigende arbejdstider, og meget natarbejde valgte hun at gå nye veje, og skrev derfor en mail til Marie, som er ledende overlæger i pædiatri på regionshospitalet, og som også er respondent i dette speciale. Hun blev hurtigt tilbudt et arbejde på regionshospitalet i Danmark, og da hun allerede var langt væk fra hende hjem, tog hun imod tilbuddet. Da interviewet blev foretaget, havde hun været i Danmark i ca. to år og fire måneder.

Julie beskrev arbejdet i Danmark, som værende mindre stressende end hvad hun var vant til fra Tyskland af, da der var mere tid for lægen til at komme i dialog med patienten, hvilket hun var glad for.

Det tog Julie lang tid at skabe sig et socialt netværk i Danmark, og hun beskriver danskere, som værende høflige men ikke lige så imødekommende som hvad hun er vant til fra Tyskland af. Da Julie havde været i Danmark i ca. to år, overvejede hun at flytte tilbage til Tyskland, efter hendes hjem blev udsat for en brandskade og ødelagde de fleste af hendes ejendele. Julie mente dog ikke at hun var færdig med Danmark, og hun fik hjælp af sit netværk til rette op på skaderne, og etablere sig igen. Mange af Julies venner som er bosat i Danmark, er lige som hende selv, udenlandske. Hun bekender at hun ikke har mange danske venner, og synes det kan være svært at skabe nære bekendtskaber med danskerne, da hun mener at de er venlig men ikke særlig imødekommende. Julie har ikke planer om at bo permanent i Danmark, men regner med at hun en dag vil tage tilbage til Tyskland, og bo tættere på hendes familie, som hun beskriver som værende meget vigtige for hende.

Anna

Anna kommer fra Lefkas i Grækenland, hun er 45 år, er gift, har ingen børn, og er uddannet patolog (speciallæge som undersøger vævsprøver i mikroskop for derved at stille en diagnose). Hun beskrev

sit liv i Grækenland som værende primært godt, med en stor social omgangskreds og med en familie hun holdte af, hun var dog ikke tilfreds med forholdene på hendes arbejdsplads på et hospital i en mindre by, og hvor hun var nødt til at pendle hundrede kilometer for at komme dertil. Anna arbejdede som den eneste patolog på instituttet, og hun fortalte at hun havde mange arbejdsopgave som følge af dette. Høj transporttid, overarbejde og mangel på kollegaer fik Anna til at tage i mod tilbuddet fra regionshospitalet, og hun og hendes mand flyttede til Danmark, og havde boet der i syv måneder da interviewet blev foretaget. Anna var meget glad for den for den behandling hun fik fra kommunen og på hospitalet, og fra den service hun fik fra Rikke (AC-fuldmægtig i kommunen som også indgår i et ekspertinterview). Anna syntes også godt om danskerne, som hun havde fået fortalt var lukkede og indadvendte, men som hun derimod oplevede som værende imødekommende, hjælpsomme og god humor. Annas mand lever af at lave hjemmesider, hun beskriver ham som værende meget social og i hans fritid deltager han i en fotografiklub, og spiller i band.

Ekspert interview med Rikke

Rikke arbejder som AC-fuldmægtig i kommunen hvor Regionshospitalet ligger. Rikkes arbejdsopgave består bl.a. af at styrke integrationen af international arbejdskraft i kommunen, dvs. at anskaffe bolig, rådgivning omkring gældende lovgivning, samt hjælp til anskaffelse af statsborgskab, udover de mere praktiske ting, er Rikke også ansvarlig for et internationalt netværk af udlændinge og danskere bosat i kommunen. Netværket mødes et par gange om måneden i uformelle omgivelser, og dets hovedformål består af at skabe kontakter og venskaber for nytilkomne udlændinge, for derved at styrke integrationsprocessen. Mange af respondenterne for dette speciale har været eller er en del af dette netværk, eller har på en eller anden måde fået hjælp og rådgivning af Rikke. Hun bliver nævnt i mange af interviewene, hendes service bliver beskrevet som værende en støtte, som har gjort deres tilflytning mindre kompliceret. Som respondenterne giver udtryk for, og som Rikke også nævner, så benytter Regionshospitalet sig ofte af den service Rikke tilbyder, og der er et tæt samarbejde mellem kommunen og hospitalet, når det kommer til integration og rekruttering af de udenlandske læger. Ekspertinterviewet med Rikke er udført med henblik på at danne et mere generelt overblik, over nogen af de tendenser som gør sig gældende for de udenlandske læger, som kommer til regionshospitalet. I form af Rikkes faglighed og hendes daglige omgang med de

udenlandske læger, anses Rikke som værende en ekspert omkring forholdene for de udenlandske læger på regionshospitalet.

Interviewguide

Interviewguiden og interviewmetoden udviklede sig løbende, efterhånden som at interviewene skred frem, det var især efter det første interview med Renato, at interviewguiden blev revideret og lavet om. Den første udgave af interviewguiden var relativt detaljeret, og spørgsmålene lagde op til relativt korte og relativt forudsigelige svar fra respondenterne. Kvale & Brinkmann (2014) nævner to interviewteoretiske idealtypiske metaforer i forbindelse med interviewerens rolle, hvoraf den ene er interviewerens som værende en minearbejder, og den anden er interviewerens som værende en rejsende. Første version af interviewguiden, var i overvejende grad udviklet med henblik på interviewerens som værende en minearbejder, heraf skal det forstås, at interviewet blev betragtet som værende en indsamling af eksakt data. Det var til dels en positivistisk tænkning der drev denne tilgang, og dataene der producerede blev betragtet som værende ubestridte sandheder (bilag: (Første udgave) Interviewguide for nyankomne læger, (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 66-68). Interviewguidens spørgsmål var rettet mod at afdække feltet grundigt, og guiden indeholdte mange detaljerede spørgsmål, som lagde op til korte og præcise svar. Da interviewet blev udført i praksis virkede det "kunstigt", de store emnemæssige "spring" afbrød respondentens talestrøm, og de specifikke spørgsmål var ikke gode til at afdække informantens livshistorie og holdninger, da de relaterede sig til emner og problemstillinger som allerede var kendte, og kunne derfor ikke indfange uforudsigelige faktorer. Den "kunstige" karakter som interviewet havde, var også påvirket af at undertegnet havde en begrænset erfaring som interviewer, i de senere interviews blev guiden sjældnere anvendt, da interviewerens havde et bedre kendskab til feltet. En udfordring ved interviewguiden, bestod herved i at udvikle et sæt af spørgsmål, som "naturligt" undersøgte de emner som blev anset som værende relevante for at besvare dette specialets problemstilling, mens at spørgsmålene samtidig var induktive og gav plads til uforudsete svar. Den reviderede interviewguide var, til en højere grad, udviklet i ud fra et ideal som betragter interviewerens som værende en rejsende, som det beskrives i Interview (2014). Herved menes der at den viden som interviewet producerer, anses for at være konstrueret fremfor at være givet (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 66-68). Interviewene producere ikke nødvendigvis objektiv data, og, som det også vil forklares i de senere afsnit, så betragter respondenterne det danske samfund og deres nye hjem med

forskellige holdninger, hvilket understøtter tesen om at besvarelsen på sin vis er konstrueret, på baggrund af respondentens kulturelle ophav. En narrativ tilgang blev herved anvendt, og interviewguiden fik en tidsmæssig kronologisk opbygning. Interviewguiden startede med at forholde sig til respondentens tilværelse i vedkommendes hjemland, og efterhånden som interviewet skred frem bevægede guiden sig frem af i tiden. Interviewguiden bevægede sig således fra fortiden mod nutiden og fra nutiden mod fremtiden, herved hjalp det respondenterne med at strukturere dets livshistorie, og undersøge hvorledes at dette havde ført til vedkommendes nuværende position. Fortællinger er en af de naturlige kognitive og sproglige former som mennesker organiserer deres viden igennem, hvilket kan forklare hvorfor at denne narrative metode fungerede bedre til at undersøge respondenternes livshistorie (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 173-176). Teorien og analysen i dette speciale, tager udgangspunkt i kulturen respondenterne erhvervede fra hans/hendes oprindelsesland, de indledende spørgsmål som forholdte sig til respondentens liv i landet han/hun kom fra, fungerede godt, da respondenterne i det fortløbende interview ville have deres fortid in mente (Bilag: (narrativ) interviewguide for nyankomne). Den reviderede interviewguide bestod af færre spørgsmål, men disse spørgsmål lagde op til længere, mere komplekse og mere uforudsigelige svar, som til en større grad var afhængig af interviewerens evne til at være opmærksom, og stille opfølgende spørgsmål. Metoden var til en højere grad induktiv, og gav informanten bedre mulighed for at fortælle dets livshistorie. Metoden medførte også at interviewene kunne udvikle sig i forskellige uforudsete retninger, hvilket de også kom til at gøre.

Tre interviewguides er udviklet med henblik på at undersøge de forskellige grupper af respondenter. 1) Interviewguide for nyankomne læger, i den undersøges emnerne: livet i oprindelseslandet, forventninger til landet inden personen kom til Danmark, oplevelsen som nyankommen i Danmark, kendetegn ved den danske kultur og forventninger til fremtiden (Bilag: (Narrativ) Interviewguide for nyankomne læger). 2) Interviewguide for læger som havde været i Danmark i en længere periode, i den undersøges emnerne: Respondentens liv i oprindelseslandet, forventninger til landet inden personen kom til Danmark, oplevelsen som nyankommen i Danmark, integrations processen og så hvordan vedkommende havde det på nuværende tidspunkt (Bilag: (Narrativ) Interviewguide for læger som har været i Danmark i lang tid. 3) Ekspertinterview med Rikke, interviewguiden afdækker emnerne: Integration af lægerne, hvorfor lægerne vælger at

flytte til Danmark, deres holdning til danskere, kulturen på deres arbejdsplads og hvordan hospitalet og kommunen påvirker lægernes integration (Bilag: Interviewguide til ekspertinterview). Interviewet med Rikke var planlagt og udført efter at interviewene med lægerne var afholdt. Formålet med interviewet var, bl.a. at undersøge anden del af problemformuleringen som lyder: *Hvilke forhold medvirker til deres (lægernes) integration og fastholdelse?* Rikke betragtes som værende en ekspert på området, og da hun har en flerårig erfaring med integration af udenlandske læger, kan hun derfor udtale sig omkring nogen af de generelle tendenser, som bidrager til lægernes integration, hvoraf respondenterne kun kan udtale sig på baggrund af dem selv. Interviewet med Rikke anvendes således til at skabe et helhedsbillede af lægernes integration. Ekspertinterviewguiden er til en højere grad udviklet, med fokus på interviewerens som værende minearbejder fremfor rejsende, og interviewguiden er derfor udarbejdet med henblik på at afdække relevant viden omkring feltet. Interviewguiden er udviklet på baggrund af, de emner og problemstillinger som viste sig at være relevante under interviewene med lægerne, og interviewet bruges til at undersøge hvorledes at disse emner og problemstillinger kan generaliseres ud til en større gruppe af udenlandske læger.

Lægerne, specifikke områder, samt navne på individer er anonymiseret, for at beskytte personers identitet. Respondenterne har foruden givet sammentyge på at blive optaget under interviewene.

Eksisterende forskning af feltet

Dette projekts litteraturreview tager hovedsageligt udgangspunkt i et forskningsreview omhandlende international rekruttering, udarbejdet af Nikolaj Malchow-Møller, professor, ph.d. (Nikolaj Malchow-Møller, 2013). Rapportens formål er at give en oversigt over forskningen indenfor det givende felt, og den inkluderer rapporter omhandlende international arbejdskraft i vestlige lande, fra vestlige såvel som ikke-vestlige lande, i perioden efter 1945 (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 3). Der forekommer ingen nyere rapporter som undersøger integration og stedstilknytning, med brug af interviews af højtuddannede indvandre i Danmark, og præmissen for dette speciale er derfor unik. Som det senere vil uddybes, så tendere undersøgelser på området til at fokusere på fænomenet, primært med henblik på at undersøge tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft, frem for

dets fastholdelse og integration, og mange rapporter som undersøger fastholdelse, tendere til at anvende kvantitativ data fremfor kvalitativ data, som der bruges i dette speciale.

Mange undersøgelser omhandlende indvandring/udvandring af international arbejdskraft, opdeler lande i afsenderlande og modtagerlande, altså lande der i overvejende grad modtager udenlandsk arbejdskraft, og lande hvor at arbejdskraft i en overvejende grad flytter derfra (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 3). Den såkaldte "gravity tilgang" er en udbredt metode, som ofte tages i brug til at operationaliserer forskning af international arbejdskraft. Metoden opdeler international rekruttering ud fra nogen push- pull-mekanismer for henholdsvis modtager- og afsenderlande (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 15-16). Disse push- pull mekanismer anvendes til at begrebsliggøre faktorer, som henholdsvis "skubber" og "tiltrækker", udenlandsk arbejdskraft fra afsenderlande til modtager. Faktorer som forskningsreviewet afdækker, som agere som værende push-pull mekanismer, er bl.a. indkomstforskelle mellem modtager- og afsenderlande samt en lempelig indvandringspolitik i modtagerlandet. Individuelle forhold mellem afsender- og modtagerlandene kan også agere som push- pull-mekanismer, som påvirker ind- og udvandringen af international arbejdskraft. Disse forhold er bl.a. fysiske afstande, sproglige og/eller kulturelle afstande samt et forhenværende bånd fra kolonitiden, hvoraf afsendelandet tidligere var en kolonistat, under modtagerlandet som tidligere var en kolonimagt (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 16, 4). Disse forhold bliver desuden også nævnt som værende relevant i interviewene. Julie som kommer fra Tyskland, har boet tæt på den danske grænse, og har derfor haft venner derfra, hun nævner hvordan den korte afstand har været en fordel for hende, da vennerne ofte kom på besøg. Marie, som også kommer fra Tyskland, nævner også hvordan at sproglig ligheder, var en fordel for hende.

... Men det gik, og jeg tror faktisk at det gik, kun fordi at man som tysker har nemmere ved at lære dansk, fordi sprogene minder om hinanden, så det er kun udtagelsen vi skal vænne os til, men ellers så tror jeg at hvis du kommer fra Kina, eller et andet land så er det for svært (Marie transkb s.2-3).

Respondenterne som kommer fra Tyskland, nævner derfor at de har nogen fordele i forhold til deres integration, begge de tyske læger nævner også, at den danske og tyske kultur minder om hinanden. Push-pull mekanisme som disse, har således vist sig at have en indvirkning på den individuelle integration.

Mens de fleste studier som anvender "gravity tilgangen", undersøger det samlede antal af indvandrere fra et afsender- til et modtagerland, er der nogen få studier, som skelner mellem indvandrere med forskellige uddannelsesniveauer (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 19). Disse studier konkludere, bl.a. at et eksisterende netværk af landsmænd, øger sandsynligheden for at flere indvandrere af samme nationalitet flytter til landet. Det er særligt lavt uddannede indvandre som er mere tilbøjelig til at flytte, hvis der forekommer et eksisterende netværk af indvandre i modtagerlandet. (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 19). Med hensyn til nærværende projekt har det været interessant at undersøge om respondenterne danner fællesskab med andre indvandre af samme nationalitet, og hvilken indflydelse det vil have for deres integration. Respondenterne har til fælles at de alle er højtuddannede, de taler ofte godt engelsk, og besidder derfor kulturelle og sproglige ressourcer, som er nødvendige for at danne et netværk med danskere såvel som andre udlændinge. Der formodes ikke at et netværk af landsmænd vil have en indvirkning på respondenternes integration. Empirien har vist et tvetydigt resultat, og på grund af en generel udfordring ved at danne netværk med danskere, nævner mange af respondenterne, heraf Erika, Elena, Julie og Anna, at de primært har udenlandske venner. Et eksisterende netværk af landsmænd har således ikke haft en påvirkning på lægernes integration, men det faktum at der er andre udlændinge i nærområdet, har medført at de har dannet et netværk af internationale. Om dette har bidraget positivt til deres integration er ikke til at sige, på den ene side har lægerne dannet sig et netværk, men på den anden side så har dette netværk ikke bidraget til at de har udviklet en forståelse for den danske kultur. Som det også vil diskuteres senere i analysen, og som flere af respondenterne har givet udtryk for, blev deres integration hæmmet grundet manglende sociale relationer med danskerne.

Julies nævnte at en af grundene til, at hun valgte at komme til Danmark, var på grund af Marie. Hun kunne se i ansøgning til stilling på regionshospitalet, at navnet på den ledende overlæge var tysk, og hun valgte derfor at kontakte Marie, som kunne fortælle hende om hendes egen integration og hvordan det var at bo i Danmark. Julie tog imod stillingen og blev venner med Marie (Julie transkrib s.1).

Ja, jeg har ret god kontakt til Marie, men hun er selvfølgelig min chef, men jeg synes at vi er ret gode. Hvis vi møder hinanden en weekend, så er arbejde, arbejde og så bliver det ikke et stort emne på den måde. Når vi mødes privat og drikker en øl sammen, så er det privat og ikke arbejde, så det synes

jeg vi kan gøre ret godt, og så er der en anden tysk læge, jeg mødes regelmæssigt med, men ellers er det mest dem fra sprogskolen og så to, tre sygeplejersker, her fra afdelingen (Julie transkrib s.7).

Det at der har været andre tyskere til stede har således haft en positiv effekt på Julies tilknytning, og hendes integration. Som det førhen er nævnt så er Julie den eneste respondent som flyttede alene til Danmark, og det kan herved haft en større betydning for hende, at der er andre af samme nationalitet, og hun derfor har nogen, hun har det tyske sprog og den tyske kultur til fælles med.

... Så det var godt for mig, fordi jeg er ikke helt så god til engelsk og ja mit dansk (griner), da jeg startede her kunne jeg ikke dansk. Så det gør det meget nemmere, fordi så kan du spørge hende (Julie s.2).

Push- pull mekanismerne har således en delvis relevans for dette speciale, og som det kan ses i ovenstående, så har de også i nogen grad haft en betydning for lægernes integration, selvom der også er mange andre faktorer der påvirker den. Push- pull mekanismer blev undersøgt i nogen af de indledende spørgsmål i interviewguiden, hvor at respondenterne blev adspurgt, omkring begrundelsen for deres valg ved at flytte til Danmark. Spørgsmålet blev brugt til at beskrive konteksten af deres indvandringen – hvorfor valgte de at flytte til Danmark? Hvad var det der ”skubbede” dem og fik dem til at flytte fra deres oprindelsesland, og hvad var det der ”tiltrak” dem til Danmark? Disse faktorer er relevante i den sammenhæng, at de relatere sig til respondenternes integration, dvs. at konteksten af deres indvandring er relevant at forstå for således at højne forståelsen af deres livshistorie og deres integrationsproces. Derved afgrænser dette speciales felt sig fra det mere generelle felt, som udgør udenlandsk arbejdskraft. Hvad der påvirker ind- og udvandring af international arbejdskraft, er grundigt beskrevet af flere rapporter, og det ses derfor som værende et felt der er relativt veldokumenteret (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 3). Fastholdelse og integration af udenlandskarbejdskraft er ikke i samme omfang undersøgt, især ikke når det drejer sig om højtuddannet arbejdskraft såsom læger. Et ofte anvendt begreb i denne sammenhæng er genudvandring, altså den tendens der forekommer når en indvandre kommer til et land for derefter at flytte derfra igen.

Genudvandring

I modsætning til indvandring så ses der ikke samme signifikante faktorer, som kan forklare genudvandring på et mere generelt niveau, derimod handler det til en langt højere grad om individets

intentioner vedrørende vedkommendes indvandringen (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 27). Genudvandringen kan have været en del af den oprindelige plan for indvandrerens, og opholdet er derfor ikke permanent men har et afgrænset formål, såsom at erhverve en uddannelse eller for at spare en økonomisk kapital op. En genudvandringen kan også skyldes hændelser, såsom ringe integration eller uforudsete hændelser, som får indvandrerens til at ændre sin oprindelige plan (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 4).

Dustmann (1996) har skrevet flere artikler omkring genudvandring i Europa, hans artikler undersøger genudvandring ud fra et historisk- økonomiskperspektiv, hvorved han finder frem til bestemte faktorer som påvirker genudvandringen. Forskelle i løn imellem afsender- og modtagerlandet påvirker indvandringen positivt, men sikre derimod ikke imod genudvandring. En højere løn kan i nogen tilfælde gøre det mere attraktivt for individet at forblive i modtagerlandet, men individet kan ligeså, også spare hurtigere sammen til et efterfølgende forbrug i afsenderlandet (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 23). Derfor har indvandrerens intention med dets indvandring en væsentlig betydning. Dustmann (1996) skelner i mellem indvandre som kom med intentionen om at blive i landet, med indvandre som forinden deres indvandring allerede havde planer om at returnere til deres hjemland, og undersøger kendetegn som adskiller de to grupper fra hinanden. Det kan således forekomme problematisk, at finde frem til eksterne faktorer som påvirker genudvandring.

Længden af opholdet i modtagerlandet påvirker tilbøjeligheden for en potentiel genudvandringen, om den påvirkes positivt eller negativt, er alt afhængigt af hvilken af de to grupper der er tale om. Hvis ikke der er nogen umiddelbare intentioner om at flytte derfra igen, så vil et længere ophold i modtagerlandet mindske sandsynligheden for genudvandring, hvis at en genudvandring derimod er planlagt fra starten af indvandringen, så vil et længere ophold øge sandsynligheden for en genudvandring (Nikolaj Malchow-Møller, 2013 , s. 24). Dustmann (1996) finder yderligere frem til at et uddannelsesforløb i modtagerlandet, mindsker forventningen om genudvandring, men forkorter tidsrummet for indvandre, som har intentioner om at genudvandre.

Integration og stedstilknytning er særlig relevant, for gruppen hvis intention er at forblive i modtagerlandet, da det kan formodes, at denne gruppe har et større incitament for at ville integreres. Det er også denne gruppe som primært er i fokus i dette speciale, da alle lægerne, på

nær Julie, kom med intentionen om at blive permanent blive i Danmark. Det er derfor relevant at undersøge om Dustmanns (1996) fund kan reproducere i dette speciales undersøgelsesgruppe.

Tilstedeværelsen af børn og/eller partner, sænker risikoen for genudvandring, dog medmindre at børnene eller partneren er bosat i oprindelseslandet (Dustmann, 1996). I ekspertinterviewet med Rikke nævnte hun også at integrationen af læger, som kom uden var partner, var vigtigt, da disse læger stod uden et netværk i landet. Marie nævnte det også, og hun sagde, at hvis hun fremover skulle ansætte en udenlandsk læge, så ville hun vælge en der var gift, fremfor en der var uden partner.

... Altså jeg tænker hvis jeg ville søge igen eksternt i udlandet, så vil jeg have en anden som er gift og er glad... (Marie s.8).

Resultatet var dog ikke entydigt for alle af respondenterne, og familien kan også give yderligere udfordringer i forbindelse med respondenternes integration. Da respondenterne kom til Danmark, var de alle sikret et job, det var deres partner ikke, og flere af dem, samt Rikke (respondent i ekspertinterviewet), nævnte at det var vigtigt at finde et job til partneren. Dette var ikke grundet økonomiske udfordringer, men i stedet grundet af at en tilknytning til arbejdsmarkedet, udvikler sproglige evner og styrker integrationen. Både Erikas og Elenas mand havde været arbejdsløs i en længere periode, og de nævnte begge, at deres mænd havde udfordring ved at få venner samt at lære sproget. Denne bekymring udtrykte de også ofte under interviewet, og det påvirkede derfor parrets samlede oplevelse af deres integration

Jensen og Pedersen (2007) er det første studie, som undersøger genudvandring på dansk data. Jensen og Pedersen følger immigranter individuelt i en periode på 9 år, og finder parametre som kendetegner dem der vælger at blive, og dem der vælger at forlade Danmark. Hovedformålet med undersøgelsen er at undersøge determinanter, bagved beslutningen om at blive eller at flytte (Jensen & Pedersen, 2007). En væsentlig konklusion af undersøgelsen er at tilknytning til arbejdsmarkedet, har en stor betydning for om indvandre vælger at blive eller at genudvandre:

"One of the most important determinants is found to be a migrant's success, or lack thereof, regarding labour market integration" (Jensen & Pedersen, 2007, s. 87).

En tilknytning til arbejdsmarkedet er derfor en særlig vigtig faktor for respondenternes integrationen, og selvom at de var sikret et arbejde, så kan de vælge at flytte igen grundet manglende job til partneren.

Julie afveg fra de andre respondenter, i og med at hun var den eneste, som hverken var gift eller havde børn. Hun var også den eneste af respondenterne, som flyttede til Danmark med planer om at være der i en afgrænset periode fremfor at være der permanent. Nogle af respondenterne nævnte at de overvejede at flytte, men ingen af dem, bortset fra Julie, havde planlagt det fra starten af, af deres indvandring.

Det var virkelig mest at se det som et eventyr, og det har det også hele tiden været, også når man oplever et andet sundheds system, så ser man hvordan at tingene kan fungere på en anden måde end i Tyskland (Julie Transkrib s.1).

Julie betragtede således hendes ophold som værende en oplevelse, en oplevelse som ville give hende erfaringer, som hun senere kunne anvende når hun senere rejste tilbage til Tyskland. Hendes holdning afveg fra de andre respondents holdninger, som til en langt højere grad anså deres indvandring som værende en permanent flytning.

I dette speciale undersøges lægernes fastholdelse samt deres oplevelse af deres integration, og der er derfor fokus på deres ophold i landet, og de faktorer som er med til at undgå genudvandring fremfor genudvandringen i sig selv. Interviewmetoden har den fordel, at der kan undersøges hvordan individet oplever dets indvandring, og med metoden er der mulighed for at undersøge de faktorer, som kan være med til at påvirke genudvandringen, altså kan der undersøges, faktorer som kan have kausal påvirkning af genudvandring. Dette speciales fokus er dog på begreberne fastholdelse, integration og stedstilknytning, fremfor genudvandring i sig selv, altså der er fokus på individets oplevelse og selvfortælling af dets integration, og individets tanker og følelser omkring dets indvandring. Disse tanker og overvejelser som individet formulerer, kan medføre at vedkommende vælger at genudvandre, hvilket også viste sig for en af respondenterne, Erika, som efter to år i Danmark flyttede til Sverige med hendes familie. Erika gav udtryk for, at hun og hendes mand ikke var godt integreret i det danske samfund. Parret havde ingen danske venner, hendes mand havde været arbejdsløs i to år, efter de kom til Danmark, og kunne som følge ikke dansk, og havde ikke mange venner. Erika er ikke blevet interviewet efterfølgende, og begrundelsen for deres

genudvandring er derfor uvist, men meget tyder på, at det skyldes at parret ikke var godt integreret i det danske samfund. Genudvandring beskriver således en handling eller ønsket om en handling, mens at begreber såsom fastholdelse, integration og stedstilknytning beskriver tanker og følelser som relatere sig til denne handling.

Pålidelighed

Kvantitative af datasæt er blevet anvendt af flere af studierne som Malchow-Møller (2013) præsentere i sit forskningsreview. Disse studier undersøger fælles faktorer for en bred population, men de brede generaliseringer som disse rapporter etablere, har også sine begrænsninger (Jensen & Pedersen, 2007, s. 23). Indvandrere som kommer som udenlandskarbejdskraft, er generelt en forskelligartet gruppe, og tendenser som er fælles for dem alle, kan derfor være begrænset. Derfor er der i dette speciale valgt at undersøge en meget specifik gruppe af indvandre, - udenlandske europæiske læger som er flyttet til Danmark for at arbejde på regionshospitalet, og denne gruppes livshistorie og selvfortælling bliver undersøgt, for derved at skabe en forståelse for deres oplevelse af deres integration. Brede kvantitative studier har mulighed for at finde frem til generelle faktorer for en større population, afgrænsede kvalitative studier giver derimod mulighed for at undersøge en langt mere afgrænset gruppe, dybdegående. På trods for at der argumenteres i afsnittet "Udvælgelse af respondenter" at respondentgruppen er heterogen, så er de homogen på nogle væsentlige punkter. Respondenterne har en forskelligartet kulturelbaggrund og livshistorie, og afviger derfor fra hinanden, de er dog alle flyttet til Danmark for at arbejde som speciallæger på regionshospitalet. Dette giver specialet derved mulighed for at undersøge den samme situation ud fra forskellige vinkler.

Individuelle træk og særlige situationer som gør sig gældende for det enkelte individ, kan undersøges i dybden ved den metodiske og analytiske tilgang, som er valgt i dette speciale. Interviewmetoden bruges i denne sammenhæng til at undersøge individet, og individets unikke historie, forventning og oplevelse af at være kommet til Danmark. En udfordring er dog, at svarene opstod ved en induktiv metodisk tilgang, og er derfor ikke direkte replicerbar, da respondentens svar og udtagelse er opstået i en unik kontekst, i en dialog med intervieweren som på eget initiativ har stillet opfølgende spørgsmål. Udover interviewguiden som løst blev anvendt, forekom der ikke

et sæt af prædefinerede spørgsmål, som intervieweren forholdte sig til. Reliabiliteten af denne induktive, eksplorative tilgang kan således forekomme at være problematisk, da interviewene ikke kan gentages (Jacobsen & Jensen, Kvalitative Udfordringer, 2012, s. 352). Interviewene bliver dog først sociologisk relevant gennem en teoretisk refleksion, og derfor omhandler pålideligheden af disse resultater, ikke om at gentage de enkelte interviews, men derimod om at konklusionerne som dette studie har dannet, kan gentages i lignende studier. Interviewet med Rikke har herved haft sin fordel, da hendes erfaringer med integration af udenlandske læger har kunne bringe undersøgelsen op på et højere niveau, og konklusionerne, som er diskuteret med hende, er med en høj sandsynlighed relevant for en større population af udenlandske læger end blot for de seks respondenter, som er interviewet. Det forventes derfor, at der vil opnås de samme resultater, hvis at undersøgelsen udføres, med en lignende respondentgruppe og med analytisk og metodisk tilgang som er magen til dette speciales tilgang (Jacobsen & Jensen, Kvalitative Udfordringer, 2012, s. 353). Der kan derfor antages at nogen af de samme problemstillinger, udfordringer og oplevelser vil være relevante, hvis dette studie blev gentaget for læger på et andet regionshospital, som også er placeret i yderområde i Danmark, og som også hyre udenlandske læger grundet en lægemangel.

Et vigtigt kriterie ved produktionen af empirien for dette speciale, var at der forekom en gennemsigtighed, som klarlagde hvorledes at interviewene blev udført og dataene blev indsamlet (Jacobsen & Jensen, Kvalitative Udfordringer, 2012, s. 354). Derudover er der også vedlagt en lydfil, og en transskription som dokumentere de enkelt interviews. En udfordring ved den analytiske tilgang ved dette speciale, var at datene er bearbejdet og analyseret af kun en person, nemlig af undertegnede, hvilket kan have påvirket udvælgelses processen hvorved at relevant information er udvalgt, og irrelevant information er sorteret fra. Herved har ekspertinterviewet, igen haft sin fordel, da Rikkens ekspertise også her kunne trækkes på, og hendes udtagelser omkring generelle tendenser og relevante problemer, har styrket denne udvælgelsesproces.

Tilvalgt stedstilknytning

Over de sidste to hundrede år, i takt med globalisering har spredt sig, har de tidligere klassiske sociologer såsom Marx, Weber, Durkheim og Simmel udtrykt bekymring for de negative implikationer som globalisering måtte medfører ansigt-til-ansigt relationer, stedstilknytning og lokal fællesskabsfølelse. Mennesker, symboler og vare bevæger sig og forbindes på tværs af kloden, med

hjælp af nye teknologiske innovationer og politiske udviklinger, afstande formindskes og udviskes, verden forbindes og globaliseringen har hermed sin indvirkning. Sociologer har i mange år argumenteret for at, i takt med at disse verdensomspændende ændringer er med til at forbinde, os, mennesker på tværs af kloden, så mister vi forbindelsen med det nære, det lokale og vores nabo (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 1-5). Savage, Bagnall & Longhurst (2005), undersøger disse påstande i en omfattende kvalitativ og kvantitativ undersøgelse af engelske middelklasse lokalområder (Crow, 2010, s. 228). Deres undersøgelse konkludere at globaliseringen og det lokale ikke er gensidigt udelukkende, men derimod eksistere de sammen side om side, og påvirker gensidigt hinanden (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 10-15) Globaliseringen og det lokale er afhængigt bundende sammen i et dynamisk forhold, og herved er det globale med til at skabe nye arenaer, og bringer nye aktører sammen hvorfra at det lokale kan agere, Savage et al. (2005) konkludere derfor at lokalfællesskabsfølelse har fået en stigende betydning i den globaliserede verden (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 2-3).

Fundene af Savage et al. (2005), resonere med fundene af dette speciale. Empirien som dette speciale bygger på, viser ligeledes at globaliseringen og det lokale ikke er gensidigt udelukkende af hinanden, selvom det dog ikke lykkedes for alle af respondenterne, så formåede nogen af dem dog at skabe en tilknytning til de nye omgivelser de befandt sig i. Respondenters tilflytning til Danmark vil ikke have været mulig, hvis ikke det var for globaliseringens verdensomspændende mekanismer. Relativ nyere ændringer inden for de europæiske lande, har medført at deres tilflytning til Danmark, kunne blive en realitet, og det var først i 1989 at eksamensbeviser og andre kompetencegivende kvalifikationer, der er opnået i de enkelte medlemslande officielt blev anerkendt af de resterende EU lande (EU - 6. Indre marked, 2009). Globalisering er således i denne instans med til at bringe aktører, de udenlandske læger, til nye arenaer, det danske samfund, som for 100 år siden under normale forudsætninger ikke ville mødes. Globaliseringen producerer derfor nye former for lokale arenaer, det globale og det lokale indgår i et dialektisk forhold som Robertson (1995) kalder for "glocaliseringen", som referer til globaliseringens omstrukturering af hjem, samfund og det lokale (Featherstone, Lash, & Robertson, 1995). I dette speciale undersøges hvad Savage et al definere som "elective belonging", altså ordet "elective" tilknytttes, som antyder at stedstilknytning i en grad er tilvalgt, og det således op til det enkelte individ at skabe sådan en tilknytning (Crow, 2010, s. 228). Respondenterne i Savages undersøgelse tilhører middelklassen, og har ligesom de udenlandske

læger valgt at flytte, og der forekommer således ingen eller lav grad af tvang eller nødvendighed i deres begrundelse af deres valg ved at flytte. Lægerne har i kraft af deres uddannelse og det faktum at de kommer fra Europa, gode muligheder for velbetalt arbejde mange steder i Europa. Lægerne har således det til fælles med hinanden, og med Savages respondenter, at stedet de er bosat i er et valg, et valg som ikke er træffet på baggrund af absolut nødvendighed. Nogle af lægerne overvejede også andre lande, inden at de tog den endelige beslutning at flytte til Danmark, såsom Julie og Erika. Således er teorien af Savage et al. (2005) omkring tilvalgt stedstilknytning oplagt, da respondenterne kan flytte hvis omgivelserne ikke passer til deres standard, men de er også kommet med intention om at blive, om end permanent, så i en længere årrække. Den "elective" del som Savage tilknytter til "belonging" begrebet, og som han teoretiserer på baggrund af hans undersøgelser, ses som værende særlig relevant at undersøge i forhold til dette speciales empiriske fundament.

Globaliseringen åbner verdenen op for det moderne individ, og giver nye muligheder hvorfra at vedkommende kan skabe sig et hjem. Savage et al. (2005, s. 53) beskriver at det moderne individ er nødt til at flytte, og dets valg af "hjem" er med til at definere hvem vedkommende er, således er det op til individet at skabe en stedstilknytning, og derfor er stedstilknytningen tilvalgt. Det moderne individ er tvunget til frit at vælge - "we have no choice but to choose" som Giddens beskriver om individet i det moderne samfund, der er således et tvang til valg, og valg af bopæl er et af de mange valg som det moderne individ bliver stillet overfor, og som det reflektivt skal forholde sig til (Loyal, 2003, s. 125).

The modern individual has to move, and by choosing a place to live they endeavour to confirm a sense of who they are (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 53).

Det at flytte er for det moderne individ, en reflektiv proces hvorved at vedkommende realisere sig selv, og udvikler dets selvfortælling. Individet flytter til et område, uden tidligere at have nogen former for tilknytning til det, men bestræber sig på at knytte sin egen identitet og selvbiografi til stedet, og skaber derved en stedstilknytning (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 29). Savage et al. (2005) forklarer at en tilvalgt stedstilknytning, er afhængig af individets evne til relationelt at sammenligne dets sted med andre steder, og i denne sammenligning udformes identiteten af hjemmet, og derved også af individet selv og dets livshistorie (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 29-30). Dette projekt respondenterne bliver derfor udspurgt omkring deres hjemland, da stedet

hvor de kommer fra og er opvokset i, må regnes for at være et vigtigt fundament, hvorfra de bygger deres bedømmelse af deres nye hjem. Dette bekræftes også af at mange af respondenterne, selv valgte at fortælle omkring den betydning de tillagde deres hjemland, og deres udtagelser relaterede sig også ofte til deres oprindelsesland, og den betydning det havde i forhold til deres nye hjem. Den betydning de tillagde deres oprindelsesland, dannede således grundlag for deres egen bedømmelse af Danmark, hvilket yderligere bekræfter Savages teori. Deres oplevelse af Danmark opstod derfor ikke i et vakuum, men den blev derimod dannet i en relationel sammenligning med andre steder og særligt deres oprindelsesland. Ingen af respondenterne, med undtagelse af Erika som havde haft et praktikophold i Sverige, nævnte at de havde boet i andre lande end Danmark, og landet de var født og opvokset i, og det må derfor antages, at deres oprindelsesland havde haft særlig stor betydning i deres meningsdannelse af Danmark. Renatos og Maries mening om Danmark adskilte sig væsentligt fra hinanden, og bruges her, som et eksempel på hvordan at respondenternes tidligere bopæl, og hjemland dannede et grundlag for deres holdning til Danmark. Renato som oprindeligt kom fra Italien, beskrev Danskere som værende meget organiseret, og nævnte at de havde en høj grad af selv-kontrol, men sagde også at nattelivet godt kunne være kedeligt der hvor han boede, da folk sjældent gik ud til sent om aftenen. I denne beskrivelse refererede han flere gang til Italien, og hvordan italienere var, og han forklarede at Italienere godt kunne have en mindre grad af selv-kontrol, hvilket han sagde kunne være et problem når de arbejdede, men derimod var det morsomt i deres fritid. Samtidig nævnte han også at Italienere ofte gik ud til sent om natten, hvorfra at hans nye omgivelser godt kunne virke lidt kedelige i forhold hans tidligere hjem. Marie som oprindeligt kom fra Tyskland, beskrev derimod danskere som værende afslappede, åbne og sammenlignede flere gange hendes nye hjem med det at være på ferie. Hun fortalte at Danmark, blev af tyskere, betragtet som en feriedestination hvor mange tog til i sommerperioden, og nævnte at hun, efter elve år i landet, stadig følte det som at være på ferie, især når hun havde venner på besøg, som syntes det samme. Maries beskrivelse af Danmark forekommer nærmest som værende en diametral modsætning i forhold til Renatos beskrivelse. Disse modsætningsfyldte beskrivelser kan givetvis forklares, med det forskelligartede kulturelle ophav læggerne har. Ligesom Renato referer Marie flere gange til hendes forhenværende hjem, Tyskland, når hun beskriver det danske samfund, hun beskriver at Danskere er afslappede, og forklare ligeledes at tyskere tendere til at være mere stressede. Det er således en relationel proces, og hun ville formentlig ikke have nævnt at danskere

var afslappede, hvis ikke det var fordi at hun syntes at tyskere var stressede. Der ligger således en konstruktivistisk videnskabsteoretisk tænkning til grunde for den analytisk tilgang, og lægernes holdninger anses som værende konstrueret på baggrund af deres tidligere erfaringer (Jacobsen, Lippert-Rasmussen, & Nedergaard, Videnskabsteori - I Statskundskab, Sociologi og Forvaltning 3.udgave, 2015, s. 325-329). Nogen af lægerne var beviste omkring denne proces, og hvordan at deres perspektiv var præget af deres kulturelle baggrund, og hvordan deres holdninger afveg fra eksempelvis danskernes. Det var særligt de læger som havde været længst tid i Danmark, som var opmærksomme på den proces, og Marie som havde været i Danmark i elleve år da interviewet blev afholdt nævnte:

Tre måneder med løn og være på en højskole, hvor jeg har haft dårlig samvittighed som tysker, "åh du arbejder ikke rigtig, og du får din fulde løn som afdelingslæge..." (Marie s.2).

Det tyder således på at nogle af respondenterne er blevet mere opmærksomme på dem selv og deres eget kulturelle ophav. De er derfor ikke kun blevet opmærksomme på den danske kultur, men er også i denne reflektive proces, blevet beviste om deres eget kulturelle ophav. Respondenterne bliver således i integrationsprocessen mere opmærksom på deres egen kultur, da den danske kultur bruges som et referencepunkt.

Empirien fra dette projekt viser ligeså med empirien fra Savage et al. (2005), at de betydninger og de værdier som respondenterne tillægger Danmark, og deres nye hjem er konstrueret på baggrund af andre steders betydninger. Begrebet "elective belonging", anses herved som værende oplagt at bruge i denne sammenhæng, da den understøtter og teoretiserer processen hvorfra at en udefrakommende skabe en stedstilknytning til et område, som vedkommende ikke har nogen historisk tilknytning til. Et individs oplevelse og anskuelse af et område er til en høj grad en konstruktion, som er konstrueret i en relationel proces, og en objektiv beskrivelse eksistere ikke af et område, men den konstrueres på baggrund af tidligere erfaringer. Herved menes det ikke at respondentens udtagelser anses for at være usande, blot at deres referencepunkt hvorfra at de danner deres mening variere fra hinanden. Ovenstående eksempel hvor Renato og Maria beskriver det samme område med forskellige beskrivelser, understøtter denne påstand, på trods af den åbenlyse forskellighed af deres udtagelser er deres udsagn ikke mindre rigtige, det fortæller blot at

deres referencepunkt forfra de oplever landet er vidt forskellige, og således tillægger de også Danmark en forskellig betydning.

Det moderne individs stedstilknytning er ikke funderet i et steds historiske rødder, ej heller, har dets familie boet i et område i generationer, men derimod skabes tilknytningen gennem den sammensmeltning som opstår mellem personens identitet og lokalitet (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 53). Denne sammensmeltning er selvfølgelig en proces som forekommer over en længere periode, og for nogen forekommer den slet ikke, processen er kernen af dette speciale, og teorien af Savage et al. (2005) anvendes til at undersøge, hvorledes/om at de tilflyttende læger inkorporer deres nye område i deres identitet og deres selvbiografi, og derved skaber stedstilknytning. Denne selvrefleksive inkorporering og sammensmeltning som opstår mellem et sted og en identitet, ses flere steder i det empiriske materiale af dette speciale, og nogen af lægerne flyttede til Danmark fordi at de følte at det danske samfund, passede bedre til hvem de var som personer. Renato var stor tilhænger af det danske system som han mente var meget demokratisk, og han beskrev også Italien som værende et korrupt land. Han mente at det eneste rigtige var at "folket bestemmer", altså at flertallet bestemte, og han mente at folket er "the owner of the world" (Renato s.3). Denne forskel mellem de to lande var hovedårsagen til hvorfor at han valgte at flytte til Danmark, og han mente at hans egne holdninger bedre passede til identiteten af Danmark.

Begrebet "belonging" stedstilknytning har hidtil været et begreb, som var anset som værende af en statisk natur. Savage et al. (2005, s. 29-32) argumentere for en mere dynamisk og flydende forståelse af begrebet, og kritisere tidligere forestillinger af begrebet, som beskriver det som værende tilhørende individer som er født og opvokset i et område. I modsætning til tidligere opfattelser af begrebet "belonging", relatere definition af Savage et al. (2005) til, hvorledes det enkelte individ er i stand til at betragte dets hjem som værende en del af dets identitet og dets samlede biografi:

People who come to live in an area with no prior ties to it, but who can link their residence to their biographical life history, are able to see themselves as belonging to the area. This kind of elective belonging is critically dependent on people's relational sense of place, their ability to relate their area of residence against other possible areas, so that the meaning of place is critically judged in terms of its relational meanings (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 29).

Han tager også afstand fra påstande om at en lokalitets identitet defineres af de aktiviteter, værdier og kulturen af de mennesker som er født og opvokset i området. En fjerdedel af respondenterne i undersøgelsen af Savage et al. (2005) er født og opvokset i selv samme område som de boede i, men disse var ikke dem der følte sig bedst tilpas. Derimod var det de individer som flyttede dertil, som til en højere grad var med til at definere områdets identitet, og kunne i mange tilfælde også skabe et stærkere tilhørsforhold til stedet, end individerne som var født og opvokset der (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 30). Savage et al. (2005) mener derfor at den klassiske forestilling af lokalområder som distancere "insiders" og "outsiders", som inden for sociologien har været en dominerende tænkning, er forældet, en sådan opdeling kan man ikke gøre i et moderne samfund mener han (Crow, 2010, s. 228). De fleste af respondenterne af dette speciale er i en proces, hvoraf de er ved at skabe en stedstilknytning til området. Mange af dem er ikke fuldt ud integreret i landet, og har stadig sproglige udfordringer, de er også ved at danne sig et fællesskab, og nogen af dem føler sig stadig som fremmede i landet. Meget tyder på at Marie er den eneste af respondenterne som fuldt ud har skabt en stedstilknytning, og er integreret i hendes hjem i Danmark. Hun har også boet i landet i 11 år, og har derfor boet der i 9,5 år længere tid end Julie, som er den respondent der har boet i landet i næst længst tid. Samtidig er hun også ledende overlæge for patologisk institut, en afdeling hvoraf de fleste af lægerne er født og opvokset i udlandet, og hun har derfor stor erfaring med udenlandske læge. Marie har således oplevet og erfaret den proces som teoretisk beskrives i dette afsnit, og hun beskriver processen således:

Man kan ikke forvente at... man skal også selv invitere og man skal være aktiv, og så skal man også finde ud af, hvad passer, hvad passer ikke, og så jamen det er også en proces, altså det er ikke noget der sker i løbet af en måned, at man får en tilknytning, man skal være aktiv, og man skal pleje og vedligeholde det, nej det var ikke svært. Plus vi får ja stadigvæk følelsen, af at vi er på ferie, fordi vi bor jo der hvor andre mennesker holder ferie (griner) Vi har også besøg fra Tyskland, så det er sådan en blanding, vi har stadig mange som kommer og besøger os fordi, tre kilometer til havet og bondegård med massere af får og høns, det er, ja, pragtfuldt. Vi er kun en gang om året i Tyskland, fordi vi har gamle forældre, men ellers har vi ikke, ønsket om at være i Tyskland, det er mere en pligt, men det er ikke fordi vi savner Tyskland, og så bliver vi også meget glade, for at komme tilbage til vores øer. Det er klart, man kan ikke forvente at man sidder der, så pludselig kommer der invitationer og venner. Man skal også være aktiv, og det er jeg og min mand rigtig gode til. (Marie s.6)

Marie taler således om den proces, hvorved hun og hendes mand skabte sig et hjem, og en stedstilknytning til Danmark. Som det fremstår i citatet, så lader det til, at hun føler sig mere hjemme i Danmark, end hun gør i Tyskland. Marie nævner i interviewet, at det var efter et ferieophold i hendes forældres sommerhus i Danmark, hvor at hendes kærlighed til det danske landbrug og det danske hav opstod, og sammen med hendes mand fik de en bondegård tæt ved havet, og blev en del af lokal miljøet.

Det var en drøm at komme til Danmark, fordi vi hele tiden kan være der hvor andre holder ferie, det var det vi var forelsket i (Marie s.1).

Marie har således skabt en selvfortælling omkring hendes tilflytning til Danmark, og hun sagde, at de ikke ville vente til de blev "pensionister", og det var som et "eventyr" for dem. Marie fortæller også hvordan at det tyske samfund er præget af en "streng orden" og med høj grad af "heiraki" og hun følte at Danmark passede bedre til hende og hendes mand. Hendes egen selv fortælling hænger således uløseligt sammen med hendes tilskrevet identitet af Danmark og Tyskland, og hvordan at de to lande adskiller sig fra hinanden, en historie om hvordan hun selv har skabt sig et hjem, i hvad der førhen var et feriested, et sted hun følte bedre passede til hende og hvem hun er som person. Hun har også i denne proces været med til at give en identitet til hendes nye hjem, og forbinder det med at være på ferie, en identitet hun har erhvervet fra Tyskland af, da Danmark er en destination, hvor mange tyskere holder ferie. Som Savage også beskriver så er globalisering med til at ændre identiteten af lokaliteter, og Marie er et godt eksempel på hvorledes at hun bringer en ny identitet til hendes bosted, en identitet hun har udviklet i kraft af at hun kommer fra Tyskland af. Marie er også et godt eksempel på en succesfuld tilvalgt stedstilknytning, og som mange af de andre læger var det ikke af økonomiske eller af karrieremæssige årsager hun valgte at komme til Danmark. Marie beskriver hun var ansat i en god forskerstilling i Tyskland, og hun var tilfreds med hendes liv, men forklare at det ikke var forholdene i hendes hjemland hun var utilfreds med, men det var hendes drøm om Danmark, og hendes lyst til at prøve noget nyt der fik hende til at flytte.

Den her proces hvorved hun har skabt en stedstilknytning, er, til dels, en kognitiv og en social proces, hvor hun har skabt en selvfortælling om hende selv og området, men det er også en proces, hvorved at hun aktivt har handlet, og har anvendt sine ressourcer til at skabe sine ideelle omgivelser, og har dannet et netværk. Marie ville gerne bo i det sted i Danmark hun forbandt med ferie, hun ville gerne

have rolige naturrige omgivelser ud til havet, og hun ville gerne være en del af lokalsamfundet. Dette krævede ressourcer, og det krævede hun handlede aktivt for at realisere sin drøm. Tilvalgt stedstilknytning er en proces, hvorved at individet kognitivt skaber en tilknytning til sine omgivelser, men det er også en proces hvor at vedkommende handler aktivt, selvrealisere sine ønsker ved at flytte til omgivelser som individet kan se sig selv i.

Dette projekts respondenter er født og opvokset i udlandet, respondenterne af Savage et al. (2005) er ikke, denne distinktion forventes at have en betydning på hvorledes at stedstilknytning udvikles. Lægerne er alle flyttet til Danmark i en relativ sen alder og deres kulturelle ophav, eller deres habitus, er opbygget andetsteds end i Danmark. Hvorledes at dette faktum påvirker lægernes mulighed for at skabe en stedstilknytning, er ikke definitivt muligt at svare på. På den ene side forekommer der givetvis flere udfordringer for dem, med hensyn til at de ikke kan sproget, ej heller, kender de til den danske kultur eller til det danske system, men på den anden side kan der argumenteres for, at lægerne havde taget et større valg, da deres valg også inkludere at flytte til udlandet, og sige deres job op. Derfor må det forventes at sådan et valg havde en større betydning for deres biografiske historie og selvfortælling. Julie, en af respondenterne som oprindeligt kommer fra Tyskland, forklarede hvordan hendes beslutning for at flytte til Danmark, havde været et skelsættende valg. Da hendes bolig brændte ned, efter hun havde været i Danmark i to år, stod hun uden nogen ejendele, og da strejfede tanken hende, at flytte tilbage til Tyskland. Hun mente dog ikke at hun var færdig med Danmark, og hun valgte derfor at blive (Julie s.6).

Det var sådan en situation hvor man tænker, "nu kører det hele, nu har du det ret godt her" og så (støder hænderne mod hinanden) får eventyr-Danmark en ret ny betydning. Men der var det godt at se hvordan mennesker har været omkring mig, og virkelig hjulpet mig (Julie s.6).

Dette afgørende valg som respondenterne har træffet, kan således også være med til at øge deres motivation for at integreres i landet. Julie, sagde selv, at det ville være oplagt for hende at flytte tilbage efter brandskaden, men hun var dog rede til at give det et yderligere forsøg, og valgte derfor at blive. Valget af at flytte er for nogen af respondenterne et personligt valg, og de ville derfor se det som et nederlag at flytte igen. For Julie var hendes flytning et "eventyr", en udfordring, hvor hun ville prøve noget nyt, og hun ville derfor føle at hun gav op, hvis hun flyttede tilbage Tyskland efter

brandskaden. Derfor er denne tilvalgte stedstilknytning motiverende, da den frihed som den indebære, også følger med et personligt ansvar.

Savage et al. (2005) anvender Bourdieu, som værende det teoretiske fundament som undersøgelsen "Globalisation og Belonging" bygger på (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005). Begreberne, felt og habitus, anvendes i en sammensmeltning til at definere begrebet stedstilknytning (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 10, 9). Bourdieus begreb "felt", er et netværk af relationer mellem objektive positioner, som Bourdieu beskriver som værende en "Arena of battle", hvor aktører anvender deres kapital til at beskytte og/eller til at forbedre deres position (Ritzer & Stepnisky, 2014, s. 522). Habitus er derimod de mentale og kognitive strukturer, hvorved at individet begår sig i verden. Habitus er et adfærd, en tankesæt, en internaliseret social struktur, som individet arver fra barnsben af, fra voksne som omgås med individet, typisk vil dette være dets forældre (Ritzer & Stepnisky, 2014, s. 520-524). Bourdieu definer habitus og felt således: *The feel for the game, and the game itself* (Bourdieu P. , 1999, s. 151). Det er i en kombinationen mellem habitus og felt at Bourdieus teori opnår en yderlig dimension, og det er i denne kombination hvoraf stedstilknytning udvikles. Savage et al. (2005) argumentere for at individet opnår stedstilknytning – følelsen af komfort, når at felt og habitus korrespondere med hinanden. Hvis disse ikke korrespondere vil individet opleve ubehag og forsøge at bevæge sig væk socialt og fysisk (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 10).

Savage et al. (2005) argumentere for, at kapitalismen medføre at felter bliver udstrakte over store fysiske afstande, og for at opnå følelsen af komfort, kan individet ikke forblive et sted, men må bevæge sig mellem felter hvor at dets habitus passer til. Disse felter er bl.a. arbejdet, hjemmet og fritidsaktiviteter (Savage, Bagnall, & Longhurst, 2005, s. 9). Da respondenterne først kom til Danmark, gennemgik de en proces hvor at de måtte skabe en sammensmeltning mellem deres habitus, og de nye felter som at de indgik i, dette er kernen af integrations processen, som undersøges i dette speciale. I interviewet med Erika nævnte hun, at hun ikke følte at hun passede ind i det Litauiske samfund. Hun nævnte flere gange under interviewet, at hun syntes at litauere generelt var i dårligt humør, og hun fortalte at der var en "fight for yourself kultur" i landet som hun ikke brød sig om (Erika s.1). Dette var en væsentlig grund til at hun og hendes familie, valgte at flytte fra Litauen til Danmark. Erika betragtede sig selv og hendes datter som værende "rolig" personer, og hun sagde, at det derfor kunne være hårdt for dem at begå sig i Litauen, da hun mente at man skulle kæmpe for sig selv, ikke bogstaveligtalt, men i en verbal og i en social kontekst. Erika syntes

at Danmark og Sverige var mere rolige lande, og lagde vægt på at der forekom en højere grad af solidaritet i disse lande, hvor man ikke på samme måde behøver at skulle kæmpe for sig selv. Hun mente, at disse lande bedre passede til hende og hendes familie (Erika s.2). Erika havde således flyttet til et sted og til et felt, hvor at hun bedømte at hun og hendes datters habitus bedre passede til, og hvor at de kunne opnå en højere grad af komfort og eventuelt opnå stedstilknytning. Ligesom i eksemplet med Marie, så har Erika, i kraft af hendes uddannelse som speciallæge og i kraft af globaliseringen, mulighed for at flytte, og behøver derfor ikke at være i et land, hun ikke bryder sig om. Erika har i sin praktikperiode arbejdet og boet i Sverige, så hun har en ide om hvordan de skandinaviske lande er. Hun har således reflektivt forholdt sig til hvor hun ville bo, og hvilke steder som ville passe til hende og hendes families identitet, og har derfor truffet det skelsættende valg at flytte, også selvom det er et andet land, flere hundrede kilometer væk. Dette er således essensen af hvad tilvalgt stedstilknytning er, og hvordan at globaliseringen kan omdanne lokalområde, ved at bringe nye aktører dertil som ellers ikke ville have mulighed for det.

Socialtilknytning

Da lægerne kom til Danmark, stod de overfor mange udfordringer, empirien for dette speciale tyder på at en af de største af disse udfordringer bestod, for dem, i at skabe sociale relationer især med danskerne. Den induktiv metode som var gennemgående i interviewene, havde til fordel, at respondenterne havde mulighed for at styre interviewet i en retning som de fandt relevant, så længe det var indenfor den overordnede problemstilling. Der forekom en interviewguide, men respondenterne ville ofte afdække spørgsmålene uden at den blev nødvendig. Den induktive metode gav derfor plads til respondenterne, og mange af de emner som respondenterne nævnte var på respondenterens eget initiativ, og var derfor et produkt, af hvad respondenterne selv fandt relevant i forhold til det overordnede emne. Sociale relationer var et grundlæggende tema i alle interviewene, og som gentagende gange blev nævnt af interviewpersonerne i forbindelse med deres integration. Bourdieus teori om kapitalformer, felter og habitus, er anvendt til at forstå hvorfor at sociale relationer er så vigtig et element for lægernes integration, og for at lægerne kan skabe en stedstilknytning (Bourdieu P. , 1997). Lægernes tilflytning til Danmark medførte at de ”trådte” ind i nye felter, og for at lægerne skulle kunne begå sig i disse felter krævede det de rette kapitalformer. Lægerne besad allerede nogle kapitaler som kunne anvendes i disse nye felter, inden de kom til landet, deres kapitalsammensætning var dog ufuldendt, og deres integrationsproces bestod i at

komme disse mangler til livs, og tilegne sig en kapitalsammensætning og en habitus som passede til de nye felter. Respondenternes uddannelse og erfaring som læger, var en kapital som dannede grundlag for deres flytning, og som gav dem adgang til feltet på regionshospitalet. I dette felt kunne de benytte sig af deres kulturelle kapital til at tilegne sig økonomisk kapital. Respondenternes uddannelse og erfaring som læger, var således en kapitalform, som de kunne anvende i deres nye omgivelser, og de var, i kraft af denne kapitalform sikret økonomisk kapital. For mange af respondenterne var deres løn endda højere end hvad de førhen tjente i deres hjemland, også selvom deres partner ikke fandt sig et job, fortalte nogen af dem, at de, på trods, stadig havde flere penge, end hvad de havde i deres hjemland. Erika nævnte eksempelvis at familien økonomisk "kan lidt mere", end hvad de kunne, førhen da de boede i Rumænien, også selvom hendes mand gik arbejdsløs derhjemme, hvor han førhen, i Rumænien, var ansat som politibetjent (Erika s.7). Økonomiske udfordringer blev ikke nævnt som værende et problem i nogen af interviewene, derimod var der dog nogen som havde udfordringer vedrørende kulturel kapital, og deres integration bestod bl.a. i at komme disse mangler til livs. Sproglige udfordringer var, ikke overraskende, en udfordring for dem alle, men, som det også er blevet påvist, så varierede denne udfordring, og nogle havde nemmere ved at lære sproget end andre. Der var også andre udfordringer end de sproglige, som relaterede sig til respondenternes mangel på kulturelkapital i de nye felter, som de var trådt ind i. nogen af respondenterne nævnte at de ikke kendte nok til Danmark og det danske system, de havde som følgende, udfordringer ved at begå sig i samfundet og på deres arbejdsplads. Elena nævnte, at hun i begyndelsen ikke kendte til det danske system, hvilket var en stor udfordring for hende, hun fortalte i den forbindelse omkring en episode der forekom efter hun havde været på Regionshospitalet i omkring seks uger, hvor hendes chef, afdelingslægen, tog på ferie, og det var derfor op til hende, at tage sig af hans opgaver på afdelingen. Mange af opgaverne, sagde hun, var hun ikke klar til at påtage sig, og hendes arbejdsdage sluttede derfor omkring kl. 18:30-19:00, og hun fik ikke løn for de mange timers overarbejde hun følte sig tvunget til at påtage (Elena Transkrib. s.1-2). Elena nævnte at hun ikke kendte til sine rettigheder, og hun kendte heller ikke til love og fagforeninger som hun kunne benytte sig af, i tilfælde af at hendes rettigheder blev krænket. Hun fortalte at hun, som Rumæner, var vant til denne form behandling, men forventede mere af det danske samfund (Elena Transkrib. s.2). Elena manglede derfor den nødvendige

kulturelle kapital for at begå sig på arbejdspladsen, da hun ikke kendte til det danske arbejdsmarked, og den standard hun kunne forvente som ansat.

Den kapitalform hvor at lægerne oftest havde de største udfordringer, og som forekom som værende kritisk, for at de kunne danne en stedstilknytning, var socialkapital. Rikke, som er informant i ekspertinterviewet, bekræftede også denne hypotese, hun nævnte at det at danne et netværk og være en del af et fællesskab, er en forudsætning for at lægerne kan integreres. Det er især relevant for læger som kom uden partner og/eller børn, men selv for læger som kom med deres familie var det dog stadig vigtigt, da familien ikke nødvendigvis var med til at fastholde dem i landet.

For at lægerne bliver ordentligt integreret skal de indgå i fællesskaber hvor der også er danskere, nævnte Rikke, men nævnte også at det at danne netværk med danskere, er for mange af de nytilkomne læger en udfordring. Rikke sagde at den danske kultur, kan i mange tilfælde kan fungere som en barriere, og nævnte at mange af lægerne mente er at danskere havde en tendens til at være overfladiske i deres omgang med fremmede, men tilføjede også at de indvandre som formåede at skabe et fællesskab med danskerne, oplevede at de var meget imødekommende og hjælpsomme.

Af de seks interviews som var udarbejdet med lægerne, ses der en tydelig sammenhæng mellem de læger som formåede at skabe positive sociale relationer, med dem som nævnte at de følte sig godt tilpas i det danske samfund. Dette projekts data viser således at en socialomgangskreds, er vigtig for at danne en stedstilknytning.

Elena oplevede udfordringer ved at danne et netværk i Danmark og hun var overbevist om at hun og hendes mand en dag ville flytte tilbage til Rumænien, hun begrundede det således:

Fordi her føler vi os ikke hjemme, det er ikke vores hjem her, vi har ikke noget social liv, vi har ingen venner, måske et det fordi vi ikke går i byen eller at vi ikke er medlem af nogen forening eller whatever (s.3).

Det sociale er således vigtigt for at respondenterne kan opnå en god integration. Elena afslutter også sætningen ved at sige "eller whatever", hvilket kan være et udtryk for at hun havde givet op på at integreres i det Danske samfund og skabe nye bekendtskaber. Annas netværk bestod også næsten udelukkende af indvandre, og Julie havde givet op på at danne relationer med danskerne, da hun blev spurgt om hun havde danske venner, svarede hun:

Nej ikke så meget danskere, det synes jeg var trælst i starten, så efter en tid har jeg tænkt, okay sådan er det bare (Julie s.8).

Det er således et faktum, som nogen af respondenterne har accepteret, at de ikke kunne få danske venner. Erika nævnte hun ikke følte sig velkommende i Danmark, da hun ikke syntes at danskerne var imødekommende over for fremmede. Da hun blev spurgt om hun ville blive i Danmark, hvis parret havde flere venner svarede hun:

At være her er et kompromis, fordi der er nogen problemer i Rumænien, og på grund af disse problemer valgte vi flytte til Danmark, hvor at vi ikke ville finde disse problemer her, men måske er der i stedet andre problemer, og du vælger at rejse væk fra dine familie og venner og i det hele taget fra mange ting, så at være her er et kompromis (Elena s.3).

Elena oplevede således at afkaldet på familie og venner, ikke kunne betale sig, og hun ville derfor hellere være i Rumænien end i Danmark. Tabet eller manglen af sociale relationer, er derfor en væsentlig udfordring for de nyankomne læger, som må overveje om det kan betale sig at flytte til Danmark. Dette kan være med til at forklare fundene af Dustmann (1996), som viser at indvandre som har intentioner om at blive i et land, er særlig "sårbare" i den første periode, hvor sandsynligheden for at genudvandre er høj, og afkaldet af sociale relationer, kan være en udfordring. Det gælder derfor, for dem, om hurtigt at danne nye relationer, så de kan få tilfredsstillet deres social behov og skabe en stedstilknytning. Overgangsfasen for de nyankomne læger, er derfor et kritisk punkt i lægernes integration, hvor deres forventninger mødes med realiteten, hvor de mister et rodfæste for derved at skulle danne et nyt, og hvor de mister deres netværk for derved at skulle lære nye mennesker at kende.

Hofstede

I Culture and Organizations – Software of the mind, undersøger Geert Hofstede, Geert Jan Hofstede & Michael Minkov 76 landes kultur over en 40 årig periode. Ved brug af et omfattende kvantitativt datasæt og fem teoretiske dimensioner, afgøre Hofstede et al. (2010) et lands kultur ved at rangere hver dimension på en skala fra 1-100. De fem dimensioner er henholdsvis: Individualisme/kollektivism, maskulinitet/femininitet, struktureringsbehov, magtdistance og

langsigtet/kortsigtet orientering. Anvendelsen af fundene af Hofstede et al. (2010) er i mange henseende atypisk for et speciale der anvender kvalitativt data, og det er også kun dele af undersøgelsen som anvendes. De nødagtige score som de forskellige lande inddeles i, er mindre relevante for dette speciale, derimod er dimensionerne i sig selv interessante, da de danner et teoretisk fundament for mange af de problemstillinger og emner, som informanterne gav udtryk for under interviewene. Eftersom at undersøgelsen af Savage et al. (2005) primært tager udgangspunkt i engelske tilflyttere, er det derfor uvist om hvorledes at de udenlandske læger ville opleve samme form for stedstilknytningen i det danske samfund, og hvordan at den store kulturelle variation ville influere. Kulturelle forskelle mellem respondenternes egen kultur og den omgivende kultur viste sig at have en stor betydning for deres oplevelse af deres integration. Disse forskelle blev italesat i løbet af interviewene, og det var ofte respondenterne som bragte det op. Da respondenterne kom fra forskellige kulturelle baggrunde, ses det derfor relevant at undersøge deres kulturer, da de dannede grundlag for mange af deres holdninger. Derfor skal deres integration ses i lyset af deres egen kultur og den omgivende kultur, da de havde en stor indflydelse på deres oplevelse af denne proces. Som det også blev beskrevet i ovenstående kapital, så ville respondenterne bedømme deres nye omgivelser, med deres tidligere omgivelser og deres tidligere kultur in mente, og derfor dannede kulturelle forskelle mellem respondentens kultur og den danske, ofte grundlag for mange af de elementer som respondenterne fandt relevant at udtale sig om i forbindelse med deres integration. Disse forskelle var for respondenterne, ofte, enten positive eller en negative, nogen gange var det en kritik af den danske kultur, andre gange var det en ros, og de kulturelle forskelle dannede derfor grundlag for hvad det fandt godt og dårligt ved deres integration. Dimensionerne af Hofstede et al. (2010) vil anvendes til at begrebsliggøre og teoretisere disse forskelle.

Undersøgelsen af Hofstede et al. (2010) er som princip en meget generel undersøgelse. Når der eksempelvis redegøres for Tysklands kultur, skal det tages i betragtning, at det er et land med befolkningstal på 83 millioner indbyggere med forskellige trosretninger, som sættes i samme kategori. Det viste sig dog i empirien, at Hofstedes fund til en høj grad kunne reproducere, og respondenterne ville ofte nævne kulturelle forskelle, som også relaterede sig til forskelle i Dimensionerne mellem den danske og respondentens kultur. Dimensionerne skal i denne forbindelse betragtes som værende idealtyper, og er teoretiske begreber som anvendes til at begrebsliggøre de kulturelle forskelle.

Individualisme/kollektivism

For mange af de læger som havde udfordringer ved at skabe en tilknytning til danskerne, nævnte de at det skyldtes den danskernes kultur og danskernes omgang med fremmede. Da Elena blev spurgt om hospitalet kunne gøre mere for at styrke det sociale fællesskab svarede hun:

Nej jeg tror ikke det er hospitalet, det er mennesker der kan gøre noget. Det er ikke en institution der skal ændre noget, det er mennesker der skal ændre sig, at være mere åbne og nysgerrige. We are not all bad we are not all good. Menneskerne (danskerne) er mere indadvendt tror jeg, de har deres venner fra børnehaven og skolen og det er det, de er ikke interesseret i at lære nye mennesker at kende, kun overfladisk.

Elena gav således udtryk for at der forekom nogle væsentlige kulturelle træk, som medførte at det kunne være problematisk for en udlændinge at integreres i det danske samfund. Dimensionen individualisme/kollektivism af Hofstede et al. (2010) ses i denne forbindelse som værende relevant. Flere af respondenterne italesatte den høje individualistisk kultur i det danske samfund, og nogle af dem nævnte det som værende en udfordring i forbindelse med at danne sociale relationer med danskerne.

Dimensionen relatere sig til den grad af uafhængighed der er i blandt et samfunds medlemmer, og hvordan om de betragter dem selv som værende "jeg" eller "vi". I et individualistisk samfund er dets individer løst forbundet i et socialt netværk, hvor det forventes at individet tager sig af dem selv og deres nærmeste familie. I et kollektivistisk samfund tilhører dets individer en større gruppe, som tager sig af dem imod deres loyalitet (Country Comparison, 2018). Med en score på 74 har Danmark en overvejende individualistisk kultur (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 95-97).

Det er særlig på arbejdspladsen hvor at der ses de tydeligste træk på en individualistisk kultur. Hofstede et al. (2010) nævner at det kollegiale forhold ved en individualistisk kultur er præget af at værende overfladisk, individets "in-group" er mindre, og kernefamilien er i centrum fremfor den udvide familie (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 119, 106).

Elena nævnte at integrationen af fremmede på en danskarbejdspladsen var forskellig fra en rumænskarbejdsplads:

Jeg synes vi er mere åbne. Det handler om hvordan man møder en fremmede fra et andet land. Jeg ville spørge hvordan deres job er og jeg ville socialisere med dem, "okay kom med mig så hjælper jeg dig". Forstår du mig? Det handle om at tage sig af dem, og her mangler empatien (Elena s.3-4).

Hofstede et al. (2010) beskriver kollegaerne på arbejdspladsen i et kollektivistisk samfund som værende en del af "in-group" og individet danne derfor nære sociale relationer med dets kollegaer (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 120). Der ses således en tydelig forskel på det kollegiale forhold, mellem en rumænsk kultur og en dansk. Elena nævnte at det er nemmere at være ny på en rumænsk arbejdsplads fremfor på en dansk, da på en Rumænsk arbejdsplads vil de andre medarbejdere tage initiativ til at socialisere med den nye. Den danske kultur havde været en udfordring for hende, og hendes danske kollegaer har ikke taget sig af hende som hun havde forventet. Hun fortalte at ingen af hendes danske kollegaer spurgte ind til hendes mand som havde være arbejdsløs i to år (s.4). Det var først da Elena mødtes med en af hendes nye kollegaer, som hun nævnte kom fra Grækenland, at der var nogen der spurgte ind til hendes mand:

Endelig var der nogen der forstår problemet, og som har lidt mere empati til at tænker lidt mere end det overfladiske, ingen her spurgte ind til det. Endelig var der en person. Efter at arbejdet her i to år (s.4).

Elena var ikke den eneste respondent som havde disse udfordringer, selvom hun var den respondent som var mest kritisk af den danske kultur, nævnte Erika og Julie nogen af de samme problemer. Erika som havde været i Danmark i mere end et år og Julie som har været i landet i to år og fire måneder da interviewet blev foretaget, og de nævnte begge at de havde udfordringer ved at danne relationer med danskerne. Julie nævnte mange gange at hun var ensom i Danmark, og Erika nævnte at dansker kunne være "lidt kolde", selvom hun synes de var venlige, mente hun også at de ikke var socialt opsøgende (s.7). På hospitalet nævnte Erika at de andre læger generelt var venlige, men den daglig samtale var i en overvejende grad overfladisk eller omhandlede det faglige, og hun syntes der manglede mere intime samtaler på arbejdspladsen. Erika sagde også at hun og hendes mand ikke havde så mange danske venner, og de fleste af deres venner kommer fra udlandet af, mange af dem var andre læger fra den sprogundervisning hun fik af hospitalet.

Der er en stor forskel imellem en rumænsk arbejdsplads og en dansk arbejdsplads, fordi her i Danmark, der mangler det personlige og kommunikationen, det er det sociale der mangler. Han

(hendes mand) var i Rumænien i sidste uge og kom tilbage i lørdags, og jeg forventede at da han kom tilbage, så ville han sige hvor dårligt det er i Rumænien... nej, han var så tilfreds over at være der, fordi han var sammen med hans kollegaer og venner og det var en rigtig god oplevelse for ham (Elena s.4).

Elena og hendes mand savnede derfor en større social sammenhængskraft, hvilket også kendetegner en kollektivistisk kultur og, en individualistiske arbejdskultur var derfor en udfordring for dem. De efterspurgte derfor et større fællesskab på arbejdspladsen, hvilket de var vant til at, få fra deres hjemland af.

Det er forskelligt hvorledes at nye relationer dannes i forskellige kulturer, som Elena nævnte, så havde hun en forventning om at hendes kollegaer ville tage fat i hende, frem for hun selv skulle opsøge sociale relationer. For de læger som dannede positive sociale relationer, var de udad søgende, og tog initiativ og opsøgte danskerne på egen hånd.

Men jeg tror også at det er tilknytning, det er en rigtig vigtig faktor, men hvordan man kan gøre det bedre det ved jeg ikke, man kan ikke tage alle i hånden, lidt eget initiativ kræver det også (Marie s.8).

Marie er således overbevist, om at det kræver initiativ fra lægens side for at danne sociale relationer med danskerne. Tysklands score på Hofstedes dimension, Individualisme/kollektivism er på 67, og Tyskland er derfor også overvejende er individualistisk land. Det kan funderes over hvorvidt at det faktum at Marie kommer fra en individualistisk kultur, kan have nogen betydning for hendes evne til at danne relationer med danskerne, hvis kultur også er individualistisk. I modsætning til Elena oplevede Marie ikke danskere som værende lukkede, og tværtimod blev hun overrasket over hendes positive modtagelse.

Ja vi (hun og hendes mand) var da overrasket over at, selvom vi ikke var fastboende på det tidspunkt, havde vi fået en invitation i vores postkasse og så blev vi altså meget overrasket over at de inviterede os selvom og at de var nysgerrig på os. Ja så var vi meget overrasket over deres åbenhed også, altså at de var åben og de var nysgerrig. (s.3).

Julie som også kommer fra Tyskland, oplevede ikke samme varme modtagelse, og hun havde ligesom Elena også en forventning om at hende kollegaer, ville danne relation med hende i stedet for det omvendte:

Det synes jeg er lidt svært, de danske kontakter jeg har, har jeg over Marie eller fra mine engelske venner, fordi deres søn er gift med en dansk kvinde, så det var mere om hjørner, hvor man kommer til de danske kontakter, ellers så synes jeg det er svært. Som sagt de er super søde og de er også på den måde "jamen Julie, hvis du har det trælst så bare sig det, så kommer du bare til en kop kaffe" men jeg har det svært med at sige "jeg vil komme til en kop kaffe nu" det skal gerne være omvendt (Julie s.6).

Hun savnede således at blive inviteret fremfor at skulle invitere, og hun havde, ligesom flere af respondenterne udfordring med at danne relationer til danskerne.

Det synes jeg er lidt svært, de danske kontakter jeg har, har jeg over Marie eller fra mine engelsk venner fordi deres søn er gift med en dansk kvinde, så det var mere om hjørner, hvor man kommer til de danske kontakter, ellers så synes jeg det er svært (Julie s.6).

Rikke nævner også, at danskerne ikke er imødekommende over for de udenlandske læger, og Rikke fortæller at det derfor ofte er op til dem selv, at tage initiativ og skabe kontakt med danskerne. Det er således op til den udenlandske læge at være opsøgende, og det forekommer som værende nogen personligheder og nogen kulturer, som har nemmere ved at skabe denne kontakt med danskerne end andre. Den individualistiske kultur kan derfor være en udfordring for nogen af lægerne, og det kan formodes at læger, som selv kommer fra en individualistisk kultur eller er opsøgende og udadvendte som person, har bedre mulighed for at danne sociale relationer med danskerne.

Et andet element som også kendetegner en individualistisk kultur, er en klar separation mellem arbejde og fritid. Hofestede beskriver, ligesom respondenterne også nævner, at danskerne har en meget individualistisk arbejdskultur:

It is relatively easy to start doing business with the Danes. Small talk is kept at a minimum and you do not need to create relationships first (Country Comparison, 2018).

Fællesskabet på arbejdspladsen er derfor begrænset, og danskere tendere derfor til at holde deres fritid og arbejdsliv adskilt. Nogle af lægerne nævner også denne høje grad af separation, som

forekommer mellem danskernes arbejde og deres fritid. Renato beskriver danskerne som værende mere familieorienterede, og hvor en Italiener vil efter arbejde tage ud og spise med en kollega efter arbejde, så vil en dansker tage hjem til sin familie, hvilket han synes var kedeligt (Renato s.4). Julie nævner også denne kultur:

Vi er ret internationale her på børneafdelingen og vi har snakket om det flere gange, hvordan det er i Tyskland, i Kina, Rusland og så videre, vi har snakket om, at man bare kan invitere til en kop kaffe, altså en virkelig nem ting, og så var der en dansk læge som sagde "hvorfor skal jeg gøre det?", jeg har det sådan, "ja hvorfor ikke" og hun var så" nej det er super og vi kan godt snakke her sammen og drikke en kaffe i vores pause, men når jeg er færdig med arbejdet så kører jeg hjem, slut. Så det er virkelig adskilt med arbejdsliv og privatliv og det er jeg ikke så vant til det fra Tyskland af, der er det virkelig mere blandet, specielt i sygehuset (Julie s.5).

Denne opdeling kan være en udfordring for læger, som er vant til at have et stærkt fællesskab på deres arbejdsplads. For nogle af de læger som har haft størst succes ved at skabe et netværk, hvor der også indgår danskere, har de dannet relationer som ikke kun var med kollegaer, men også med personer som de havde mødt i andre felter end på deres arbejdsplads. Renato deltog i flere fritidsaktiviteter, han gik til triatlon og spillede i et band og Marie mødte venner i det omgivende lokalsamfund som hun boede i. Begge læger nævnte deres tilflytning og integration i Danmark som værende meget positiv, og de er de to læger som tydeligst har sagt, at de har fået danske venner og at de har fået en god integration. Danskere arbejder i gennemsnitligt meget mindre end de fleste andre lande, og fuldtidsansatte danskere bruger i gennemsnitligt 66%, eller 15,9 timer af deres dag på personlig pleje, Danmark er også kendt internationalt for at have en god work-life balance (OECD Better Life index, 2018). Danskere arbejder således relativt lidt sammenlignet med resten af verden, og det kan være en forklaring på hvorfor at mange af de udenlandske læger, havde haft problemer ved skabe venskaber med deres danske kollegaer. Mange af de læger som nævner at have problemer ved at danne relationer med danskere, nævner at det bl.a. skyldes at danskere ikke åbner sig op for dem, og at de har et relativt overfladisk kollegialt forhold. Det kan spekuleres i hvorvidt at der ville være bedre mulighed for dem, i at skabe relationer med danskerne gennem andre felter end på arbejdspladsen.

Kulturel distance

Elena gav udtryk for at der forekom store forskelle mellem danskere og rumænere, og lagde vægt på at kommunikationen mellem dem var anderledes.

Der et andet aspekt som drejer sig om kommunikation. Det er en stor forskel med danskere og rumænere. I begyndelsen sagde jeg til min mand at jeg arbejder med sociale studier, når rumænere kommunikere så vil de sige at der er et problem, danskere siger ikke der er et problem. Danskere vil sige "måske fungerer det ikke så godt og vi prøve noget andet", its sugarcoating. Vi er ikke sådan, vi har ingen problemer med at sige at vi har et problem, så vi kommunikere på meget forskellige måder. Så det er også en udfordring for mig i hvordan jeg siger nogen ting, det er ikke okay for mig. Det er ikke et perfekt liv, og når jeg siger det jeg ser, så virker jeg negativ (Elena s.6).

I ovenstående udtagelser skaber Elena en stor kontrast mellem "os" og "dem", altså mellem rumænere og danskere, og af alle specialets respondenter er hun den, som tager størst afstand fra den Danske kultur. De respondenter som nævner at have været dårligst integreret, tendere i interviewene til at tage afstand for den danske kultur. Derimod tendere respondenter som havde oplevet en god integration, til at tage kulturen til sig, og knytter den til deres identitet. Det kan ses ved Maria, som er en af de respondenter som er bedst integreret. Hun nævnte flere gange i interviewet, hvorledes at der ikke er nogen stor forskel mellem danskere og tyskere. Renato er også godt integreret, han nævnte dog nogen væsentlige forskelle mellem danskere og italienere, men han tager derimod afstand fra store dele af den italienske kultur, ved at nævne at Danmark er mere demokratisk og mindre korrupt end Italien, og tilføjede at han mener at "social demokrati er det bedste system i verden" (Renato s.3).

Ja, men jeg vil gerne blive her, fordi jeg kan godt lide systemet. Selvom at jeg ikke forstår så godt dansk. Fordi hvis at man ikke kan tale et sprog godt er det meget svært at arbejde som jeg. Så nu skal jeg studere meget dansk, det er den vigtigste ting jeg skal lave (Renato s.3).

Renato er således meget motiveret til at lære dansk, da han godt kan lide det danske system, og denne motivation styrker hans integration.

Jeg synes at det er hårdt, når jeg går i byen og køber noget, ikke så meget supermarked da man bare tager sine ting og betaler for dem, men for eksempel i IKEA, hvor jeg fik hjælp af en yngre pige, og det er åbenbart svært for yngre mennesker at forstå os, jeg ved ikke hvorfor. Jeg sagde til

hende at jeg vil købe en gulerodsskærer, men hun forstod det ikke, jeg var nød til at sige det til hende tre gange. Det er bare sådan at hvis jeg ikke kan købe en gulerodsskærer efter tre år så er det nok tid til at gå (Erika s.7).

Hvad der forekommer som værende særlig interessant ved dette citat er at Erika fortæller IKEA medarbejderen at hun skal bruge en "gulerodsskære", men det virker i stedet til at hun skal bruge en gulerodsskræller. Hun brugte således det forkerte ord, og bebrejdede IKEA medarbejderen uden at være klar hendes egen fejltagelse. Ved interviewet brugte Erika stadig det forkerte ord og hun havde således ikke til det tidspunkt, indset at det var hendes fejl at medarbejderen ikke forstod hende. Dette understøtter antagelsen om at Elena til dels har opgivet at integreres i Danmark og lære sproget, da hun ikke har indset hendes egen fejltagelse, for derved at rette på sit dansk. Ovenstående citat kan også forklares ved at hun i et forsøg på at skabe et narrativ omkring at hendes tilflytning til Danmark ikke var nogen god oplevelse, og Danskere ikke er særlig velkommende over for fremmede, beskrev hendes oplevelse i IKEA, ved at det er IKEA medarbejdere som ikke forstod hende ordentligt og ikke hende som ikke kommunikerede tydeligt nok.

Erika slår ofte over til Engelsk under interviewet, og store dele af transskriberingen er oversat til dansk. Sammenlignet med de andre informanter er Erika den der vælger at tale mest engelsk under interviewet, på trods hun har været i Danmark i omkring 2,5 år da interviewet blev foretaget. Renato som kun havde været i Danmark i lidt over 4 måneder da interviewet blev foretaget, valgte næsten konsekvent kun at tale dansk under interviewet, og brugte en del tid på at forsøge at svare spørgsmålene på dansk så vidt så muligt, og på samme måde virkede det ikke som værende et behov for Erika at svare spørgsmålene på dansk. Det fremstår herved som værende et principel forskel i disse to informanternes mentalitet i forhold til deres ophold i Danmark, Renato sagde under interviewet at han var besluttet på at han ville blive Danmark uden planer om at flytte derfra igen, Erika var derimod ikke tilfreds med at være i Danmark og havde formentlig ikke samme behov på at integreres i samfundet. Dansk var ikke et sprog for hende som på samme måde var nødvendigt at lære, da hun alligevel en dag skulle flytte til Rumænien. Hun havde derfor givet op på hendes ophold i Danmark, og dette kunne også spores på hendes brug af det danske sprog.

Magtdistance

Magtdistance relatere sig til hvor lige eller ulige en fordelingen af magt, forekommer i et samfund. Maria og Renato beskriver begge to at de synes at, det danske samfund meget lige med hensyn til magtfordelingen.

Ja ehheh jeg tror, siger ehheh læge, lægerne fokusere om patienten, de laver alt for patienter. Det er et meget demokratisk system, fordi lægerne er ikke boss, chefer ehheh, så de er no? De har meget respekt for hinanden (Renato s.2).

Renato nævner flere gange i interviewet at han synes at Danmark er mere demokratisk, ikke kun politisk men også organisatorisk inden for Regionshospitalet. Han nævner at i det "danske system" er der en stor fokus på patienten, og det er patienten der er første prioritet. Renato nævner at i Italien er der ikke samme fokus på mennesker:

... Men det eneste problem er politisk. Fordi politikere tænker ikke om kvalitet, de tænker om penge, okay? så de har ikke en social demokrati, vi har kun en demokrati, men ikke en social demokrati. ehheh jeg tror det social demokrati er den bedste system i verden (Renato s.3) ...

Renato er stor tilhænger af det danske system og han beskriver Italien som værende et korrupt land. Han mener også at det eneste rigtige er at "folk bestemmer", altså at flertallet bestemmer, og da han mener at folk er "the owner of the world" (s.3). Da Renato bliver bedt om at uddybe korrupsionen i Italien sagde han, at det ikke er baseret på penge, men det er snare på "bestemt mentalitet".

Nå man tænker om korrupsion, hvis jeg får penge fra dig, no? laver nogen ting. I Italien sker der en anden slags korrupsion, så der er ikke brug for penge, fordi hvis du er min ven så kan du lave det for mig, okay? Ikke bruge for penge, men det er korrupsion, fordi der er, hvis jeg vil gå på en speciel uddannelse, gastro uddannelse eller kirurgi, så hvis jeg kender en politiker eller en chef, det er nemt, det er easy. Nemt. Hvis du vil ikke, kender nogen så er det svært. (Renato s.4)

Der hersker således en anden form for korrupsion i Italien end en korrupsion baseret på penge, men en baseret på netværk. Renato mener at patienten bliver sat i første række i det danske sygehus. Sygehuset bliver organiseret omkring at levere den bedste service, og individets

fællesskab betyder en mindre rolle, og venskab med en ledende overlæge sikre ikke nødvendigvis et job. De Italienske sygehuse er ifølge Renato i en langt højere grad styret af netværk. Man skal kende nogen hvis man vil sikre sig et godt arbejde. Renato fortælle at "mentaliteten" er et stor problem, og at det er en mentalitet der er udbredt for de Europæiske lande der ligge ud til Middelhavet.

Renato nævnte også at den danske mentalitet var meget anderledes, han nævnte flere gange at danskere er mere organiseret og struktureret end Italienere er. Man skal planlægge mindst to uger frem i tiden for at få en aftale med en dansker (Renato s.4). Renato sagde også at danskere har mere selvkontrol, hvilke både er en god ting og en dårlig ting:

... Here people they have a little control, self-control. In Itali we have not self-control. That could be a problem in work but its very funny outside work ...

Renato sagde at han savnede den italienske livsstil, og på trods af at han helst vil bo i Danmark kunne han godt kede sig (s.4).

Okay. De er meget præcis fordi det er meget organiseret. Vi møder klokken otte hver dag, eh vi skal arbejde syvogtredive timer om ugen. Her vi møder hverdag, og vi snakker om natten, om hvad vi skal lave hver dag. Såå jeg ved godt hvad jeg laver i dag, du ved godt hvad jeg laver i dag, så det er meget godt fordi hvis jeg har et problem, kan jeg spørge dig fordi jeg ved du er her og hvad du laver i dag.

Renato beskriver danskere, den danske kultur og sygehuset som værende præget af en høj grad af organisering. Ligesom Renato, betragter Marie også Danmark som værende et mere lige samfund. Marie beskriver danskere som værende mere afslappede, og det danske samfund som værende præget af en mindre grad af hierarki, hvilket Marie også benævner som værende en væsentlig årsag til hvorfor at hun valgte at bo i Danmark, og hvorfor at hun efter elve år stadig er blevet boende i Danmark.

Eh det, det er, altså i Tyskland kan man sige at det er meget, meget formelt og hierarkisk og især i sygehusvæsenet. Der er en chef som snakker kun dem han har lyst til, og man har en streng orden hvordan ting forblive og man skal forholde sig til mange regler om kommunikation, og et meget stærkt hierarki og det er der ikke i Danmark og eh der er det mere lige og man har også, ikke de

brede forskelle mellem rige og fattige. Man har en stor mellemklasse, og det er det også i Tyskland meget anderledes, man har en rig klasse og en stor fattig klasse. Danskerne er mere tilfredse og det tror jeg også er fordi de har alle sammen en god status, fordi mange bor også i eh hvad hedder det, i eget hjem og det er i Tyskland næsten altså, det er næsten alle, det er en undtagelse at du bor til leje (Marie s.1).

Som det også kan læses i ovenstående citat, så anskuer Marie det danske samfund som værende mere lige, med en stor middelklasse og med en mindre distance mellem klasserne, som ifølge hende er medføre en større grad af åbenhed og kommunikation på tværs af de sociale lag. Marie betragter det danske samfund som værende præget af en flad hierarkisk struktur, hvilket hun finder attraktivt, og som værende en årsag til at hun foretrækker at bo i Danmark fremfor i Tyskland. Marie synes også at Dansker er mere tilfredse end tyskerne:

I er mere eh cool eh hvad siger man, eh afslappet også generelt og de tyske de er altid så "vi skal gøre det og stresse det og stresse det" når vi står op, så skal vi gøre noget og så skal man gøre det bedste og så skal man også, bare løbe hele dagen (Maries.1).

Marie betragter danskere som værende mere cool og med mindre stress. Marie forklare at Tyskere er derimod drevet af en større grad af en præstations mentalitet, og de er mere stressede, da denne mentalitet medfører til en større grad af forventning fra omverdenen om at vedkommende skal præstere. Da Marie blev bedt om at nævne, nogen af de forskelle som forekom mellem danskere og tyskere svarede hun:

... Når de synger, man synger meget mere i Danmark, end man gør andre steder i alle mulige situationer, jeg synes også det er meget sjovt og det gør man slet ikke i Tyskland, der skal man have en formel sangeruddannelse for turde at rejse sig... Helt ærligt det gør vi ikke for sjov, og hvis det er, hvis man gør noget i Tyskland, så skal man have diplom til det (Marie s.3).

Marie forklarer den præstations kultur som forekommer i Tyskland, som hun under interviewet flere gange benævner. Marie beskriver tyskere som værende mere stressede og præstationsorienterede. Tyskere er ifølge hende mere opdelt i klasser og adskillelsen mellem dem er større end for danskere. Hun nævner at man ikke kan indgå i debat, eller snakke på lige fod med hinanden, hvis de kommer fra forskellige sociale lag (s.3).

Konklusion

Respondenterne oplevede mødet med det danske samfund forskelligt altafhængigt af deres kulturelle baggrund, deres identitet og deres livshistorie. Lægerne kom med et ønske om at blive boende i det danske samfund, og ikke mindst at integreres i samfundet. Integrationen var en proces hvorved at lægerne reflektivt forholdte sig til dem selv, til deres kulturelle baggrund og til den danske kultur, for derved at skabe en stedstilknytning. Kulturelle forskelle var ofte i centrum af denne proces, og respondenterne ville sammenligne den kultur de kom fra, med den danske, for derved at højne deres forståelse af begge kulturerne. Forskelle mellem respondenternes kulturelle baggrund og den danske kultur, havde både positive og negative påvirkning på deres integration. Nogle af respondenterne værdsatte, den lave grad af hierarki som forekom i det danske samfund. Kulturelle forskelle var også en af grundene til at nogle af lægerne, havde udfordringer ved at danne fællesskab med danskerne. Flere af respondenterne havde udfordringer ved den høje grad af individualisme, som prægede den danske kultur og især den danske arbejdsplads, og respondenterne nævnte at deres danske kollegaer var høflige men overfladiske. Denne tendens var en udfordring for nogen af respondenterne som nævnte at de fra deres hjemland af, var vant til at man tog bedre hånd om nye på en arbejdsplads. Nogle af lægerne havde udelukkende udenlandske venner, hvilket dannede ringe forudsætninger for deres integration. For læger som havde haft størst succes ved at danne relationer med danskerne, havde de været kontaktsøgende, fremfor at forvente danskerne opsøgte dem, derudover havde de også dannet relationer på andre arenaer end på arbejdspladsen, nemlig i foreninger og i lokalsamfund.

Bibliografi

- Bourdieu, P. (1997). *Pascalian Meditations*. Stanford, California: Stanford University Press 2000.
- Bourdieu, P. (1999). *Pascalian Meditations*. Cambridge: Polity.
- Clker-Free-Vector-Images. (2018, 09 19). Retrieved from Pixabay:
<https://pixabay.com/da/danmark-kort-land-europ%C3%A6isk-land-23570/>
- Country Comparison. (2018, September 13). Retrieved from Hofstede Insights:
<https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/denmark/>
- Crow, G. (2010, Marts). Review Essay — Youth and Violence. *International Journal of Urban and Regional Research*, pp. 225–239.
- (2014). *Danmark i forandring - Udvikling i lokal balance*, Pixi. København: KL.
- (2014). *Danmark i forandring : udvikling i lokal balance* . København: KL.
- Dustmann, C. (1996, April). Return Migration- The European experience. *Economic Policy*.
- Featherstone, M., Lash, S., & Robertson, R. (1995). *Global Modernities*. London: Sage.
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations - SOFTWARE OF THE MIND, Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*. United States of America: McGraw-Hill.
- Jacobsen, M. H., & Jensen, S. Q. (2012). *Kvalitative Udfordringer*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Jacobsen, M. H., Lippert-Rasmussen, K., & Nedergaard, P. (2015). *Videnskabsteori - I Statskundskab, Sociologi og Forvaltning 3.udgave*. Finland: Hans Reitzels Forlag.
- Jensen, P., & Pedersen, P. J. (2007). *To Stay or Not to Stay? Out-Migration of Immigrants from Denmark*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Interview*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Limfjord Update. (2017, Februar 15). Retrieved from Lægemangel i Thisted koster millioner:
<http://www.limfjordupdate.dk/laegemangel-i-thisted-koster-millioener>
- Loyal, S. (2003). *The Sociology of Anthony Giddens*. London: Pluto Press.

- (2017). *Lægedækning i Hele Danmark*. Regeringens Lægedækningsudvalg.
- Munkøe, M., Feilberg, K., & Nødgaard, K. L. (2017). *Lægemangel – især i yderområder*. Dansk Erhverv.
- NH-C, N. (2009, 08 19). *EU - 6. Indre marked*. Retrieved from denstoredanske.dk:
[http://denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/EU/EU/EU_\(6._Indre_marked\)](http://denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/EU/EU/EU_(6._Indre_marked))
- Nikolaj Malchow-Møller, p. p. (2013). *Forskningsreview om international rekruttering*. Frederiksberg: CEBR – Centre for Economic and Business Research .
- OECD Better Life index*. (2018, September 13). Retrieved from Denmark:
<http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/denmark/>
- Olsen, S. P. (2012). Samtaleanalyse som sociologisk forskningstilgang - om at udforske rækkefølge, betydningsdannelse og kontekster i social interaktion. In M. H. Jacobsen, & s. Q. Jensen, *Kvalitative Udfordringer* (pp. 47-78). København : Hans Reitzels Forlag.
- Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2014). *Sociological Theory*. Singapore: Mc Graw Hill Education.
- Savage, M., Bagnall, G., & Longhurst, B. (2005). *Globalization and Belonging*. SAGE Publications Ltd .
- Schutz, A. (2005). Den Fremmede - et socialpsykologisk essay. In B. Ulff-Møller, *Hverdagslivets Sociologi* (pp. 181-200). København: Hans Reitzels Forlag.
- (2010). *Tilflyttere til yderområder: forandring, integration og strategier*. Aalborg: Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet.